БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 5 (16.391). | 8 январь 1976 йил, пайшанба | Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ РАЙОН КОМИТЕТИГА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ РАЙОН СОВЕТИГА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Юқори Чирчиқ районидаги колхозчилар, совхоз ишчилари, барча меҳнаткашларини катта меҳнат ғалабаси — давлатга пахта сотиш беш йиллик халқ хўжалик плани 120,3 процент қилиб бажарилганлиги билан самимий табриклайдилар.

Беш йил ичида район хўжаликлари давлатнинг пахта тайёрлаш пунктларига 144 минг тоннадан зиёд пахта элтиб бердилар, тайёрланган бутун пахтанинг 76 проценти машиналарда терилди. Ҳосилни машинада териш плани 125,7 процент қилиб бажарилди.

Район пахтакорлари ғўза парваришида прогрессив усулларни кенг қўлланиш, комплекс механизациялаш туфайли, пахтакорлар, механизаторлар, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги мутахассисларининг, райондаги барча меҳнаткашларнинг астойдил меҳнати, қишлоқдаги катта ташкилий ва сиёсий ишлар туфайли шундай юксак кўрсаткичларга эришдилар.

Свердлов номли, «Ленинский путь» «Правда», «Ўзбекистон», «Политотдел» колхозлари ва бошқа колхозларнинг меҳнаткашлари пахта тайёрлаш беш йиллик планини бажаришда энг юксак кўрсаткичларга эришдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Юқори Чирчиқ райони қишлоқ хўжалигининг меҳнаткашлари 1976 йилги ҳосил учун дала ишларини намунали бажарадилар, чорва қишловини муваффақиятли ўтказадилар, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ҳамма соҳаларини янада ривожлантиришни таъминлайдилар ва КПССнинг XXV съездини меҳнатда янги-янги муваффақиятлар билан нишонлайдилар, деб қаттиқ ишонч билдирадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ҚИШЛОҚ ҚУРИЛИШИ — УМУМХАЛҚ ИШИ

Колхозимиз экономикаси йилдан-йилга юксалиб бораётгани туфайли қишлоқларни қайта қуриш ва обод қилишга катта эътибор беряпмиз. Хутор типидаги кичик қишлоқларни тугатиш мақсадида замонавий посёлка қурилишига колхоз даромадидан ҳар қачонгидан кўпроқ маблағ ажратилди.

Шу кунларда жадал қурилаётган ва 500 оилага мўлжалланган биринчи посёлкамизга Гулистон деб ном бердик. Гулистонга тугатилаётган кичик қишлоқлардан ҳозирча 50 оила кўчиб келди. Бу ерда ўрта мактаб, болалар боғчаси ишлай бошлади.

Район колхозлараро қурилиш бошқармаси посёлкани тезкорлик билан қуряпти. Уйларнинг архитектураси, тартиби, хоналарнинг жойлаштирилиши, яшаш учун қулайлиги колхозчиларга анча мақбул бўляпти. Бу уйларда водопровод, канализация, газ тармоқларини ўрнатишга киришяпмиз.

Аммо, бу уйларни лойиҳалашда колхозчиларнинг истаклари, қишлоқ шароити ҳисобга олинмаган. Хонадонларда колхозчиларнинг ёрдамчи хўжалиги талаблари унутилган. Оқибатда замонавий уйлар ёнига молхона, омбор, хашак сақланадиган айвон каби ёрдамчи бинолар қурилиб посёлка архитектурасига путур етказиляпти. Лойиҳачи ўртоқларимиз ва қурилиш ташкилотлари бу масалалар хусусида бир ўйлаб кўрсалар, деган фикрдамиз.

Восе ФАТТОЕВ,
Вобкент районидаги «Зарафшон» колхозининг раиси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати.

Бу — колхоз посёлкасининг истиқболи ҳақида, янги посёлкада колхозчиларнинг яшаши учун ҳамма қулайликлар бўлиши тўғрисида жон куйдираётган колхоз правлениеси раисининг мактуби. Кўриниб турибдики, замонавий посёлкалар қурилишида, уларнинг лойиҳаларида қишлоқ меҳнаткашлари учун ҳамма қулайликларни яратиш кўзда тутилмаган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республика колхозларида хутор системасини тугатиш ва капитал қурилишни тубдан яхшилаш тадбирлари тўғрисида» 1972 йил 29 май қарори асосида кейинги йилларда қишлоқ қурилиши авж олиб кетди. Ҳар бири 10-15 хонадондан иборат кичик қишлоқларнинг аҳолиси замонавий посёлкалардаги қулай ва шинам уйларга кўчиб ўтмоқда.

Техника билан қуролланиши ва ишлаб чиқаришнинг ташкил этилиши жиҳатидан қишлоқ хўжалиги тобора саноат даражасига яқинлашмоқда. Бинобарин қишлоқ турмушини қайта қуриш ва шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги тафовутларни тугатиш, қишлоқ турмуш маданиятини янада юксалтириш давр талаби, жамиятимиз социал-маданий тараққиётининг тақозоси бўлиб қолди.

Қишлоқ қурилиши — турмуш маданиятини юксалтиришнинг узвий бир бўғини бўлиб, жуда катта сиёсий, социал аҳамиятга эгадир. Хутор системасини тугатиш, аҳоли пунктларини бош планлар асосида қайта қуриб, шаҳар типидаги обод, замонавий посёлкаларга айлантириш колхозлар олдида турган муҳим социал-сиёсий ва хўжалик вазифасига айланди.

Республика партия ва ҳукуматининг доимий ғамхўрлиги туфайли, колхозлар экономикасининг мустаҳкамлангани ва Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги, «Узколхозстрой» давлат кооператив бирлашмаси ташкилотларининг ишлаб чиқариш базалари мустаҳкамланганлиги сабабли бу улкан ва улуғвор вазифани муваффақиятли ҳал этиш учун ҳамма имкониятлар мавжуддир. Гурлан районидаги «Правда», Вобкент районидаги «Зарафшон», Иштихон районидаги «Коммунизм» колхозларида ва бошқа қатор хўжаликларда қад кўтарган шаҳар типидаги замонавий посёлкалар, агрошаҳарлар ана шу имкониятлар самарасидир. Бу посёлкаларда мактаблар, болалар боғча-яслилари, магазинлар, ошхона, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналаридан иборат жамоат марказлари, газ, водопровод, канализация каби коммунал қулайликлар мавжуд бўлиб, шаҳарлардан қолишмайди.

Бироқ, аҳоли турмуш маданиятини ошириш республика кенгашининг яқинда бўлиб ўтган мажлисида таъкидлаб ўтилганидек, қишлоқлардаги қурилишларнинг суръатлари ва сифати республика лойиҳа ва қурилиш ташкилотларининг ҳам, қишлоқ меҳнаткашларининг ўсган эҳтиёжларига, замонавий турмуш талабларига ҳам жавоб бермайди. Қишлоқ қурилиши суръатларини оширишда мавжуд имкониятлардан ҳали тўла фойдаланилмаяпти. Посёлкаларнинг бош планлари сусткашлик билан ишлаб чиқиляпти. Хуторларни тугатиш топшириқлари бажарилмай қолмоқда. Объектларни қуриб, ишга тушириш муддатлари ҳаддан ташқари чўзиб юборилмоқда. Қорақалпоғистон Автоном Республикасида ҳозир 6697 та хутор бўлиб, қишлоқ хўжалигида банд бўлган меҳнаткашларнинг ярмидан кўпи ана шу кичик-кичик қишлоқларда яшайди. Бу хуторлар тугатилиб, 529 та замонавий посёлка бунёд этилиши керак. Лекин яшаш учун ноқулай, коммунал шароитлари бўлмаган бу хуторларни тугатиш жуда суст амалга оширилмоқда. Бундай сусткашликнинг асосий сабаби шундаки, область партия комитети, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети қишлоқ қурилиши суръатини ошириш учун мавжуд имкониятларни тўла ишга солмаётирлар.

Хутор системасини тугатиш ва замонавий посёлкалар қурилиши билан боғлиқ бўлган масалалар партия, совет ва комсомол ташкилотларининг диққат марказида бўлмоғи керак. Улар қурилиш суръати ва сифатига путур етказаётган объектив ва субъектив сабабларни изчиллик билан бартараф этишлари, қурилиш ташкилотларини малакали кадрлар билан таъминлашда, ишлаб чиқариш базаларини мустаҳкамлашда уларга амалий ёрдам кўрсатишлари керак.

Қишлоқ қурилишининг ишлаб чиқариш-техника базасини кенгайтириш, лойиҳа-смета ҳужжатларини пухта тузиш ва унда маҳаллий қурилиш материалларидан кенг фойдаланишни кўзда тутиш қурилиш таннархини арзонлаштиришнинг муҳим омилларидир. Қурилиш ва лойиҳа ташкилотларининг партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари қишлоқ посёлкалари қурилишини жадаллаштириш учун ана шундай омиллардан тўла фойдаланишга коллективларни сафарбар этишлари, ҳар бир коллективда ишчанлик, ташаббускорлик ва ижодий изланиш муҳитини вужудга келтиришлари керак.

«Узколхозстрой» колхозлардаги қурилиш давлат кооператив бирлашмаси бош пудратчи қилиб тайинланган бу бирлашма ва унинг областлардаги колхозлараро қурилиш ташкилотлари зиммасига жуда катта масъулият юклайди. Эндиликда қурилиш ва лойиҳалар сифати учун бутун жавобгарлик ана шу буюртмачи ташкилот зиммасидадир.

Колхозларда уй-жой қурилиш кооперацияларини тузиш ва қишлоқ қурилишига колхозчилар маблағларини жалб этиш янги посёлкаларни бунёд этишда янгидан-янги имкониятлар очиб беради. Қишлоқ уй-жой қурилиши кооперативларининг бевосита «Узколхозстрой» раҳбарлигида иш олиб бориши қурилиш сифатини таъминлайди. Бинобарин қурилиш кооперативларининг моҳиятини, унинг афзалликларини колхозчиларга кенг тушунтириш, янги тузиладиган кооперативларга ҳар томонлама ёрдам ва мадад бериш партия, совет ва комсомол ташкилотларининг жонажон ишидир.

Колхоз қишлоқларини қайта қуриш, колхозчиларнинг маданий-маиший шароитларини тубдан яхшилаш, қишлоқда турмуш маданиятини юксалтириш умумхалқ иши бўлиб қолмоғи керак.

ЎНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК: ШАХДАМ ОДИМЛАР

КПСС XXV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

ЧОРВАДОРЛАРНИНГ ҒАЛАБА РАПОРТЛАРИ

ТЎРАҚЎРҒОН, [«Совет Ўзбекистони» мухбири]. КПСС XXV съезди шарафига умумхалқ мусобақасига қўшилган «Ўзбекистон» колхози чорвадорлари илк ғалабани қўлга киритдилар. Давлатга планда белгиланган 70 тонна ўрнига 72 тонна гўшт етказиб берилди. Бу зафарга молбоқарлардан Худойберди Матхўжаев, Ёқубжон Нажмиддинов ўртоқлар катта ҳисса қўшдилар.

УЙЧИ. «Ўнинчи беш йилликни барча соҳалар бўйича муваффақиятли якунлаймиз!». «Қизилравот» совхози чорвадорларининг ўз олдиларига қўйган шиорлари ана шундай. Улар чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун астойдил курашиб, дастлабки муваффақиятни қўлга киритдилар. Давлатга гўшт етказиб бериш биринчи квартал плани муддатидан илгари уддаланди. Она-Ватанга 31,3 тонна тирик вазнда гўшт етказиб берилди. Гўштга топширилган ҳар бош қорамолнинг ўртача оғирлиги 450-500 килограммдан тўғри келди.

ЗАДАРЁ. Меҳнат Қизил байроқ орденли «Гигант» колхози паррандабоқарлари ҳам давлатга 56 минг дона тухум етказиб бериб, бу соҳадаги беш ойлик планни муваффақиятли уддаладилар. Тухум топшириш қизғин давом этяпти.

ЖИЗЗАХ [«Совет Ўзбекистони» мухбири]. КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳасини қизғин муҳокама қилаётган Жиззах районидаги Навоий номли колхоз чорвадорлари дастлабки муваффақиятни қўлга киритдилар. Улар 24,5 тонна гўшт топшириб, биринчи квартал планини ортиғи билан бажардилар. Ғалабага Ж. Сатторов бошлиқ ферманинг Х. Қўйсинов, И. Ҳусанов сингари молбоқарлари муносиб улуш қўшдилар. Колхоз чорвадорлари бўрдоқига боқилаётган юз бошдан ортиқ қорамол ҳисобига биринчи кварталдаёқ гўшт топшириш ярим йиллик планини бажаришга аҳд қилдилар.

Наманган область Норин районидаги Калинин номли колхоз механизаторлари бу йилги мўл ҳосилга пухта замин яратмоқдалар. Мавжуд қишлоқ хўжалик техникаси сифатли ремонт қилиняпти. Суратда: (чапдан ўнгга) устахона бошлиғи Иномжон Усмонов, механизаторлардан Турғунбой Халилов, Машраббой Исмоиловлар ремонтдан чиққан селкаларни кўздан кечиришмоқда.

Ж. Тўраев фотоси.

ЯНГИ ЗАФАРЛАР САРИ

ЧИРЧИҚ (Тошкент области), 7 январь. (ЎзТАГ). Бугун Химиклар саройида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати Чирчиқдаги «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларига, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларига йўллаган табрикнома муносабати билан кўп кишилик митинг бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин табрикнома текстини ўқиб берди. У чирчиклик химикларни катта меҳнат ғалабаси — минерал ўғит ишлаб чиқариш юзасидан тўққизинчи беш йиллик плани ва социалистик мажбуриятлар, шунингдек меҳнат унумдорлигини ошириш топшириқлари муддатидан илгари бажарилганлиги билан самимий қутлади. Комбинат коллективи беш йил мобайнида пландан ташқари 99 минг тоннадан кўпроқ минерал ўғит, кўп миқдорда бошқа хил маҳсулот реализация қилди. Шу кунлардаги съезд олди зарбдор вахтасида «Электрохимпром» бирлашмасининг коллективи қишлоқ хўжалигини минерал ўғит билан таъминлаш топшириғини муддатидан илгари бажариш учун ўтказилаётган мусобақада пешқадамлик қилмоқда.

Аммиак ишлаб чиқариш сквозной комсомол-ёшлар сменасининг бошлиғи А. Соипов, карбамид цехининг технолог-мастери Б. М. Близнецов, аппаратчи СССР Олий Советининг депутати В. А. Васильева ва бошқалар митингда сўзга чиқиб, меҳнат муваффақияти билан қутлаганликлари учун, «ҳосил индустрияси»ни ривожлантириш тўғрисида катта ғамхўрлик қилаётганликлари учун республика партия ва ҳукуматига самимий миннатдорчилик изҳор этдилар. Химиклар бизнинг коллективимиз янги резервлардан ва тўплаган тажрибадан фойдаланади, Ўзбекистон Компартиясининг XIX съезди ва КПССнинг XXV съездини шараф билан кутиб олиш ҳамда партия қарорларини бажариш ишига муносиб ҳисса қўшиш учун бутун куч ва билимларини сарфлайди, деб ишонтирдилар.

Митинг қатнашчилари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети номига якдиллик билан мактуб қабул қилдилар. Аммиак селитраси ишлаб чиқарадиган янги цехни муддатидан аввал ишга тушириш, ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида деҳқонларга пландан ташқари 33 минг тонна ўғит етказиб бериш юзасидан социалистик мажбурият қабул қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида

ҚИШЛОҚ ТУРМУШИНИ ҚАЙТА ҚУРИШНИНГ ТУБ ПРОБЛЕМАЛАРИНИ ЁРИТИШ СОҲАСИДА ЎЗБЕКИСТОН ИНФОРМАЦИЯ АГЕНТЛИГИНИНГ ТАШАББУСИ ТЎҒРИСИДА

«Совет Ўзбекистони», «Правда Востока», ва «Ҳақиқати Ўзбекистон» республика газеталари 1975 йил 30 декабрда Ўзбекистон информация агентлиги тайёрлаган тематик саҳифани эълон қилишди. Бу саҳифада республикада колхоз ва совхоз посёлкаларини қайта қуришнинг бориши тўғрисида ЎзТАГ мухбирларининг ахборотлари берилди, «Қишлоқ меҳнаткашларини коммунистик руҳда тарбиялаш ва қишлоқ турмуш маданиятини юксалтириш масалалари» мавзуида ўтказилган Бутуниттифоқ илмий-амалий конференциясининг тавсиялари ҳамда шу масала юзасидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг қарори асосида қишлоқ учун лойиҳалаш ва қурилишнинг кўпгина етилиб қолган проблемалари кўтарилган эди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қишлоқ турмушини қайта қуришнинг туб проблемаларини ёритиш соҳасида Ўзбекистон информация агентлиги кўрсатган ташаббусни маъқуллади.

Область ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район Советларининг ижроия комитетларига, Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлигига, «Главсредазирсовхозстрой»га, «Узколхозстрой»га, лойиҳалаш ва қурилиш ташкилотларининг, қурилиш саноати корхоналарининг раҳбарларига «Қишлоқ қурилиши — зарбдор қурилиш» тематик саҳифасида ўртага қўйилган асосий масалалар юзасидан тадбирлар ишлаб чиқиб, амалга ошириш топширилди.

Газета, телевидение ва радио редакцияларига махсус рубрика ва эшиттиришлар ташкил қилиб, уларда аҳолининг турмуш маданиятини юксалтириш соҳасида республика ва область советлари олиб бораётган ишларни, хутор системасини тугатиш, колхоз ва совхоз посёлкаларини лойиҳалаш ва қуриш, қишлоқларни электрлаштириш ва газлаштириш, қишлоқ қурилиши базасини мустаҳкамлаш, қурилиш ишларини янада индустрлаштириш ва қишлоқда уй-жой кооперативларини тузиш проблемаларини мунтазам равишда ёритиш таклиф қилинди. Аҳолининг турмуш маданиятини янада ошириш, совет кишиларининг моддий ва маънавий талаб-эҳтиёжларини гармоник ривожлантириш, социалистик ҳаёт тарзини пропаганда қилиш ва қарор топтириш соҳасидаги ишлар кучайтирилсин.

Ўнинчи беш йиллик лойиҳаси умумхалқ муҳокамасида

БИЗНИНГ РЕЖАЛАРИМИЗ

Андижон область, Бўз районидаги «Партия XX съезди» колхози правлениеси ва партия ташкилотининг беш йиллик планни уч йилда бажариш юзасидан белгилаган тадбирлари

Катта-кичик колхоз правлениеси ва партия ташкилотининг қўшма мажлисига тўпланди. Улар орасида пахтакор, ғаллакор, чорвадор ва бошқа касб соҳиблари бор. Йиғилишда КПСС Марказий Комитетининг «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXV съездига лойиҳаси кенг муҳокама қилинди. Ҳар ким ўз режасини айтди. Эл-юрт ободлиги, дастурхон тўкинлиги, Ватанимиз қудрати ҳақида гап-сўз бўлди. Беш йил давомида қўлга киритилган ютуқлар чуқур таҳлил этилди:

— Мен лойиҳани кунт билан ўқиб чиқдим, — деди бригада бошлиғи, таниқли механизатор Абдуфаттоҳ Солиев. — унда пахтачилигимиз келажаги ҳақида ажойиб гаплар айтилган. Қалбимда янги орзулар, янги мақсадлар туғилди.

Бригадамиз тўққизинчи беш йилликда икки беш йиллик планни уддалади. Давлатга 768 тонна ўрнига 1532 тонна пахта топширди. Бултур 100 гектар қўриқ ердан 45 центнердан жавоҳир териб олдик. Янги беш йилликда ҳам икки беш йиллик план миқдорида пахта берамиз. Ҳосилдорликни гектар бошига 50 центнерга кўтарамиз.

Колхоз пахта етиштириш юзасидан белгиланган беш йиллик планни уч ярим йилдаёқ ошириб бажарди. Планга мувофиқ беш йилда давлатга 12 минг 60 тонна пахта сотишимиз керак эди. Амалда 21 минг 702 тонна «оқ олтин» тайёрланди. Бу, мўлжалдагидан 9642 тонна кўп.

Ўтган беш йил ичида ҳосилдорлик сезиларли даражада ошди. 1972 йили колхоз ҳар гектар ердан 25,8 центнердан ҳосил олган эди. Бултур эса 1230 гектар бўз ернинг ҳар гектаридан 37,1 центнердан пахта териб олинди.

Пахтачиликни машиналаштириш соҳасида ҳам яхши натижаларга эришилди. 1971 йили машиналар билан 1432 тонна пахта терилганди, ёки ялпи ҳосилнинг 48 проценти бункерлардан тўкилганди. Ҳар бир машина билан терилган пахта 36 тоннаданга тўғри келганди. Бултур ялпи ҳосилнинг 85 проценти «пўлат этак»лардан ағдарилди. Бошқача қилиб айтганда, 3550 тонна дурдона машиналар ёрдамида териб олинди.

Колхоз 1975 йилда пахтачиликка 2 миллион 100 минг сўм сарфлаб, 2 миллион 848 минг сўм даромад қилди. Пахтачилик колхозга 748 минг сўм соф фойда келтирди. Бир киши-кунининг қиймати 8,5 сўмга тўғри келди. Агар 1971 йили бўлинмас фондда 220 минг сўм маблағ бўлган бўлса, кейинги йилларда капитал ва маданий қурилишга шу фонд маблағларидан 565 минг сўм сарфланганига қарамай, ҳозир унда 315 минг сўм маблағ бор. Иш ҳақи фондидаги маблағнинг миқдори 1 миллион 523 минг сўмни ташкил этади.

Бошқа соҳаларда ҳам тилга олса арзийдиган ютуқларимиз бор.

Пахтакорларимиз, ўнинчи беш йиллик планини уч йилда бажариш режасини тузишди. 1976 йилда ҳар гектар бўз ердан 38 центнердан ҳосил олиш ва беш йилликнинг охирига бориб ҳосилдорликни 40,6 центнерга етказишни мўлжаллаб қўйдик. 1980 йилда камида 5 минг тонна пахта етиштириш таъминланади.

Колхозда ўзлаштириладиган ер йўқ. Ҳосилдорликни ошириш ялпи тоннани кўпайтиришнинг асосий резервидир. Энг аввал ердан фойдаланишни янада яхшилаймиз. Ер — ҳазина, уни соғломлаштириб, ўғитга тўйдирсак, ҳосилга ҳосил қўшилаверади. Шундай имкониятга эгамиз. Бўрдоқичилик базаси яқин. Навбат билан ҳар гектар ерга 15 тоннадан гўнг соламиз. Гектарига 500 килограммдан 25 процентли аммиак суви берамиз. 1975 йилда кўп бригадаларда шундай қилдик. Бу тадбир қўлланилган бригадаларда ҳосилдорлик анча ортди. Аммиак сувини сепиш учун культиваторларга махсус мосламалар ўрнатганмиз.

Ҳосилдорликни кўтариш учун бошқа имкониятлар ҳам бор. Учта бригада колхоз кўрсаткичидан анча кам ҳосил оляпти. Эсонбой Чақконов, Ашурали Машрабов, Авазбек Ўрозов бригадаларида ҳосилдорлик колхоз даражасига етказилса, қўшимча 187 тонна пахтага эга бўламиз. Фақат шу уч бригада ҳисобига колхозда ҳосилдорлик яна 1,5 процент ортиши мумкин.

Янги беш йилликда колхозда дон етиштириш уч баравар, полиз экинлари маҳсулоти, мева, узум етиштириш 1,5 баравар кўпайтирилади. Гўшт, сут етиштириш 2,5 баравар, тухум етиштириш 4 баравар, қорамоллар сони 2 баравар, қўйлар 1,5 баравар кўпайтирилади.

Ободонлаштириш ишлари давом эттирилади. Колхознинг бош плани тайёр бўлди. Қурилаётган 200 ўринлик боғча фойдаланишга топширилади. Идора, 400 ўринли клуб, аптека, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш уйи, мактаб ва турар-жой бинолари қурилади. Қишлоқда савдо маркази барпо этилади. Ошхона магазинлар қуриш мўлжалланади.

Шу кеча-кундузда келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин яратиляпти.

Техника ремонти жадал давом этирилмоқда. Чорва қишлови яхши ўтказиляпти. Хуллас, КПСС XXV съездини ҳамма соҳада муносиб кутиб олиш учун астойдил юриш бошладик.

Маннон ЖАЛОЛОВ,
Андижон область, Бўз районидаги «Партия XX съезди» колхози раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Бўлишвой МИРЗАКАРИМОВ,
колхоз партия ташкилотининг секретари.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми кўп йиллар самарали ишлаганлиги ва республиканинг қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга катта ҳисса қўшганлиги учун Тошкент область Орджоникидзе районидаги «Маданият» колхозининг раиси Мария Леонтьевна **Пугачева**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном» фахрий унвони берди.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ!

Иркутскдан қуйидаги мазмундаги телеграмма олинди: «Узбеклес» комбинатининг коллективи маҳсулотни реализация қилиш беш йиллик планини муддатидан олдин, 21 декабрда бажарди. Программадан ташқари бир ярим миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот реализация қилинди. 1975 йил плани ҳам муддатидан аввал адо этилди.

Ёғоч тайёрловчилар КПСС XXV съезди шарафига 1976 йил планини 29 декабрда бажариш ва қўшимча равишда 210 минг сўмлик маҳсулот бериш юзасидан ўз зиммаларига социалистик мажбурият қабул қилдилар. (ЎзТАГ).

РАСМИЙ ВИЗИТ БИЛАН

Финляндия Бош министрининг ўринбосари, ташқи ишлар министри, Финляндия социал-демократик партиясининг раиси Калеви Сорса Совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан 6 январь куни Москвага келди.

Финляндия Республикаси ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Ленинград вокзалида К. Сорса ва унинг ҳамроҳларини КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Шу куниёқ А. А. Громико билан К. Сорса ўртасида музокаралар бўлиб ўтди.

Дўстона, амалий вазиятда ўтган музокаралар чоғида Совет—Финляндия муносабатларини янада ривожлантириш масалалари юзасидан фикрлашиб олинди. Ҳар икки томонни қизиқтирувчи ҳозирги халқаро вазиятнинг баъзи актуал проблемалари ҳам муҳокама қилинди.

Куннинг иккинчи ярмида К. Сорса чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар Совет Иттифоқи жамиятлари ҳамда «СССР — Финляндия» жамияти раҳбарлари билан учрашди.

(ТАСС).

ҚОРАҚАЛПОҚ ТИЛИДА НАШР ЭТИЛДИ

«Қорақалпоғистон» нашриёти КПСС Марказий Комитетининг «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида КПСС XXV съездига лойиҳасини қорақалпоқ тилида брошюра қилиб чиқарди.

Брошюра кўп нусхада нашр этилди. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети чуқур қайғу билан маълум қиладиларки, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аъзолигига кандидат, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати, СССР Давлат банкининг Ўзбекистон республика идораси бошқарувчиси Ҳафиз Маъфурович ГАФУРОВ 1976 йил 7 январда тўсатдан вафот этди.

КПСС XXV СЪЕЗДИ ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИНГ XIX СЪЕЗДИ ОЛДИДАН

ҚИШЛОҚ ҚУРИЛИШИ—ЗАРБДОР ҚУРИЛИШ

Қишлоқ хўжалик объектларини лойиҳалаш яхшилансин, уларни қуришнинг смета қиймати арзонлаштирилсин, янада самарали тўла йиғма енгил қурилиш конструкциялари, илғор лойиҳалар ва технология ечимлари қўлланилсин.

(«1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳасидан).

«Узгипросельстрой» институти янги қишлоқ посёлкалари учун кўплаб лойиҳалар тайёрлаб бермоқда. Суратда: (чапдан) катта техник А. Тусакбоев, архитектор А. Искандарян ва катта инженер-архитектор Ш. Тошпўлатовалар янги лойиҳани кўздан кечирмоқдалар.

УЙЛАР ҲАҚИДА ФИКРЛАР

ОДДИЙ, КЎРКАМ

Бултур худди шу кунларда Халқобод посёлкасидаги янги уйга кўчиб киргандим. Колхоз правлениесининг ёрдами билан тўрт хонали янги типдаги уй тез, уч ой ичида қурилиб битказилди. Пойдевор ва ғишт учун колхоз ҳисобидан биринчи марта 1200 сўм, устини ёпиш, сувоғи учун минг сўм, эшик-дераза ва шипини тугаллаш учун яна минг сўм пул сарфланди. Демак, ҳаммаси бўлиб 3200 сўм пул кетди. Қурилишда колхоз устаси билан ўзим ҳам қатнашдим. Олди айвон ва 0,15 гектарли томорқа. Яшаш учун жуда қулай.

Уй қурилишига колхоз ҳисобидан кетган пулни ўн йил ичида оиламиз билан тўлаб узишимиз керак.

Колхозчи учун бундай қурилаётган ва арзонга тушаётган уй жуда маъқул. Ҳамма қурилиш материаллари давлат баҳосида сарф-харажат қилинади. Ёш оила ўн йил давомида қарзни қийналмай узади.

Файзулла ОЧИЛОВ,
Иштихон районидаги «Халқобод» колхозининг аъзоси.

ТАКЛИФ ВА МУЛОҲАЗАЛАР

Деҳқонларнинг турмуш тарзи бизга яхши маълум. Ҳозирги деҳқон бундан 20-30 йил илгариги деҳқонлардан тубдан фарқ қилади. Фан-техника тараққиёти деҳқонлар ҳаётида, онгида ҳам катта излар қолдиряпти. Бугунги кунда улар ёппасига саводхон, ўқимишли ва маданиятли кишилардир. Ҳамон ёдимда: Қоракўл районининг «Октябрь» колхозида бош план асосида посёлка қурилиши бошланаётган кезлар эди. Етмиш ёшлар чамасидаги бир отахон билан ҳамсуҳбат бўлиб қолдим.

— Бизлар учун уй қуряпсизларми, ўғлим? — деб сўради у. Биз «ҳа» дегандек ишора қилдик. У тағин сўради:

— Қанақа уй?

— Замонавий, ҳашаматли ва чиройли уй.

— Айвони борми?

— Бўлганда қандоқ, отахон!

— Мол-ҳолимиз учун бостирма, нон ёпишга тандир қилишни ҳам унутманглар, болаларим, — деди у.

Шунда биз ўйланиб қолдик. Отахоннинг гапида жон бордек туюлди. Деҳқон уйи қандай бўлиши керак? Биз шу ҳақда бош қотира бошладик. Бироқ, лойиҳачи ташкилотлар тақдим этган лойиҳаларда бу нарса ҳисобга олинмаган эди. Масалан, Вобкент районининг «Зарафшон» колхозида бош план асосида қурилган талай уйларда бунга риоя қилинмаган. Янги уйларга кўчиб чиққан деҳқонлар ўзбошимчалик билан истаган ерларида молхона, бостирма, ўчоқ, тандир қуришган. Натижада қурилаётган посёлканинг кўринишига, архитектурасига зарар етган. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Трестимиз мутахассисларининг умумий йиғилишларида колхозчилар уйини маҳаллий шароит ва ҳозирги замон талаблари ҳисобга олиниб, лойиҳалаштириш масаласи бир неча марта муҳокама қилинди. Лойиҳачиларга таклиф ҳамда мулоҳазаларимизни муттасил билдириб турдик. Улар ўз лойиҳа-смета ҳужжатларига талай фойдали тузатишлар киритишди. Ғиждувон районининг Энгельс номли колхозида янги уй-жой биноларини қуришда биз юқоридаги талабларга бирмунча риоя қилдик. Колхоз посёлкасида истиқомат қилаётган деҳқонлар лойиҳачилардан ҳам, қурувчиларимиздан ҳам миннатдор бўлишяпти.

Қарс икки қўлдан чиқади, деган халқ ҳикмати бор. Агар **таъминотчи, лойиҳачи, қурувчи ва буюртмачилар ўзаро келишиб, маслаҳатлашиб, иш тутганларида эди, биз қишлоқ қурилишидаги жуда кўплаб проблемаларни ўз вақтида қийналмасдан ҳал этган бўлардик. Афсуски, ҳали биз бундай ҳамкорликни тўла йўлга қўя олган эмасмиз.** Алоқадор ташкилотлар ўртасида ўзаро социалистик мусобақа ташкил этилса, айни муддао бўларди.

Энди икки оғиз сўз, қурилиш материаллари таъминоти ҳақида. Жойлардаги колхозлараро қурилиш бошқармалари катта кучга эга. Улар қўлида қудратли техника, бинокорлик иш қуроллари мавжуд. Кадрларимиздан ҳам нолимаймиз. Бироқ кўпгина объектларимиз қурилиши чўзилиб кетаётгани сир эмас. Бунга асосий сабаб — тегишли қурилиш материаллари таъминотида узилишга йўл қўйилаётганидир. Биз ғишт, шағал ва қум материалларини маҳаллий манбалардан тайёрлаяпмиз ва етказиб беряпмиз. Трестимиз ихтиёрида кам қувватли бўлса ҳамки, 7 та ғишт заводи бор. Улар йилига 18—19 миллионга яқин ғишт етказиб беради. Қуйимозор, Шофиркон, Ғиждувон карьерларидан эса етарли миқдорда шағал, қум олиб турибмиз. Аммо цемент, темир-бетон, ёғоч каби асосий бинокорлик материаллари таъминотида жиддий камчиликлар бор.

Трестимиз цементни асосан Қарағандадан олади. Қарағанда цемент заводи белгиланган миқдордаги цементни муттасил кечиктириб, ёки оз миқдорда жўнатаётир. Шу ўринда бир савол туғилади: «Нега энди биз Бекобод ёки Оҳангарон заводларидан цемент олишимиз мумкин эмас?» **Цемент таъминоти тўғри планлаштирилганда, қанча-қанча ортиқча йўл харажатларига чек қўйган бўлардик.** Бизни темир-бетон плиталар билан таъминлашни ўз зиммасига олган Оҳангарон, Ангрен, Сергели заводлари ҳам кейинги пайтларда узилишга йўл қўйишяпти. Темир-бетон буюмлар белгиланган график асосида етиб келмаяпти. Ёғоч таъминоти масаласида ҳам ана шундай аҳвол юз беряпти.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Қишлоқ турмуш маданиятини янада юксалтириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорида биз, қишлоқ қурувчилари адресига ҳам жуда тўғри танқидий гаплар айтилган. Ҳақиқатан ҳам, қишлоқларда маданий қурилиш суръатлари колхоз ва совхозларни иқтисодий ривожлантириш даражасидан ҳали анча орқада қоляпти. Колхоз ва совхоз посёлкаларининг бош планлари суст ишлаб чиқилмоқда. Хуторларни тугатиш топшириқларини бажара олмаяпмиз. Маблағ ва кучларимизни сочиб юборишга йўл қўйяпмиз ва ҳоказо.

Трестимиз коллективи ўзининг бўлғуси иш планларини партиямиз қўяётган юксак ва жанговар талаблар асосида тузишга киришаётир. Бунёдкорларимизнинг бутун диққат-эътибори қишлоқларимиз турмуш маданиятини янада юксалтиришга, деҳқонлар учун ҳар томонлама қулай ва мос келадиган, яшаш ва баракали меҳнат қилиш учун барча қулайликлар яратилган замонавий гўзал посёлкалар барпо этишга қаратилмоқда.

Азимжон РАҲИМОВ,
Бухоро «Облколхозстрой» тресті бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, Совет Иттифоқи Қаҳрамони.

КАТТА ЮРИШ

СОВЕТ ИТТИФОҚИ Коммунистик партиясининг аграр сиёсати қишлоқ меҳнаткашларининг турмуш даражасини ҳамиша ошириб боришни, уларнинг моддий эҳтиёжлари ва маънавий талабларини тобора тўлароқ қондиришни энг муҳим вазифалардан бири деб ҳисоблайди. Жонажон партиямиз инсон тўғрисида, унинг меҳнат ва турмуш шароитларини колхозлар билан совхозларнинг моддий-техника базасини тўхтовсиз равишда мустаҳкамлаш негизида яхшилаш ҳақида доимий ғамхўрлик қилиб келмоқда. Чунки, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев таъкидлаб ўтганидек, партиямиз «...фаровонлик даражаси жиҳатидан ҳам, маданий-маиший жиҳатидан ҳам, ҳаёт тарзи ва қулайлиги жиҳатидан ҳам қишлоқ меҳнаткашларини шаҳарларнинг аҳолисига яқинлаштиришни» коммунистик қурилишнинг энг муҳим вазифаларидан бири деб билади. Бу ўринда гап коммунистик қурилишнинг энг йирик проблемаларидан бирини комплекс ҳал қилиш тўғрисида бормоқда. Қишлоқда турмуш маданиятини янада ошириш юзасидан республикамизда амалга оширилаётган жуда катта программа худди ана шу вазифани бажаришга қаратилгандир.

Серқуёш Ўзбекистонимиздаги 27 мингдан ортиқ майда қишлоқларнинг аҳолисини обод, шинам ва кўркам посёлкаларга кўчириш масаласи бу ишда асосий ўринлардан бирини эгаллайди. Республика партия, совет ташкилотлари қишлоқда турмуш маданиятини оширишни, майда қишлоқларни тугатиб, колхоз, совхозларда йирик, обод посёлкалар бунёд этиш вазифасини собитқадамлик билан амалга оширмоқдалар. «Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XIII ва IV пленумлари қарорларига мувофиқ, — деб таъкидлади КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов қишлоқ меҳнаткашларини коммунистик руҳда тарбиялаш масалаларига ва қишлоқ қурилиши маданиятини ошириш проблемаларига бағишланган Бутуниттифоқ илмий-амалий конференциясида қилган докладида, — республикада қишлоқ турмушининг маданиятини ошириш учун катта юриш бошланди. Уй-жой бинолари, мактаблар ва болалар муассасалари, касалхона ва поликлиникалар, клуб ва маданият уйлари, магазин ва маиший комбинатлар қурилиши кенг миқёсда авж олиб кетди».

Ҳа, республикамизда хутор системасини тугатишда катта ишлар амалга оширилмоқда. Кейинги уч йил ичида 13 мингдан ортиқроқ оила янги қишлоқларга кўчиб ўтди. Ҳозир 1400 посёлка қурилмоқда ва қайта қурилмоқда. Шуни таъкидлаб ўтиш керакки, эндиликда барпо этилаётган посёлкалар бундан етти-ўн йил аввал бунёд этилганларидан тубдан фарқ қилади.

Шу билан бирга ҳали қишлоқ қурувчилари, лойиҳачилар олдида жуда катта вазифалар, ҳал қилиниши лозим бўлган муаммолар турибди. Мен шулардан иккитаси ҳақида тўхталмоқчиман.

Маълумки, Ўзбекистон — мамлакатимизнинг асосий суғориладиган деҳқончилик районларидан бири. Республикамизнинг бепоён водийларида суғориш учун қулай шарт-шароитлар мавжудки, бу ерларда жуда қадимдан аҳоли пунктлари вужудга келган. Шунингдек, республикамизнинг кўпгина қисми чўл, саҳро ва қир-адирлардан иборат. Табиий шароитларнинг хилма-хиллиги, ҳавонинг кўпинча қуруқ келиши ҳамда ҳароратнинг кескин ўзгариб туриши билан характерланувчи иқлим шароити республиканинг турли зоналарида қурилишни лойиҳалаштиришга ва олиб боришга жуда қадимдан табақалашган ҳолда ёндошишни талаб қилган. Демак, қишлоқларимизда қурилиш ишлари ниҳоятда кенг кўламда авж олиб кетган шу кунларда уй-жой посёлкаларини планлаштиришда ана шу нарсани ҳисобга олиш муҳим аҳамият касб этади. Масалан, шимолий районлар қишнинг узоқ ва изғиринли келиши билан фарқ қилади. Анъанавий уй-жой қурилишининг планли композицион ечими сиртдаги деворларнинг қалинроқ бўлишини, хоналар икки қаторли қилиб жойлаштирилишини талаб қилган. Бинолар уй-айвон ва долон усулида қурилган. Жанубда эса қишлоқлардаги уй-жойларнинг бухороча типи таркиб топган. Жазирама ёзнинг узоқ давом этиши, қишнинг қисқалиги уй-жой биноларининг икки группада қурилишини белгилаб берган. Оилаларнинг ёзда ва қишда яшаши учун бир қатор ёнма-ён жойлашган уйлар ва ёрдамчи бинолар қурилганки, булар очиқ ҳовли типидаги периметрал иморатлар қурилишини тақозо этган.

Бизда республика территорияси шартли равишда учта: шимолий, жанубий ва тоғ этаги зоналарига бўлинган. Буларнинг ҳар бирида ўзига хос лойиҳалаштириш, планлар ечимини кўзда тутиш зарур. Уларни амалга оширишда тағин иккита муҳим йўналишга асосий эътиборни бериш керак. Биринчиси, истиқболли аҳоли пунктларини ва уларни қайта қуриш шахобчаларини аниқлаш йўли билан районларда ташкил топган тарқоқликларни тартибга солиш. Иккинчиси — Мирзачўл, Қарши, Шеробод, Жиззах чўлларини, Марказий Фарғона, Амударё этакларидаги ерларни комплекс ўзлаштириш, ана шу ерларда замонавий посёлкаларни кўплаб қуриш билан аҳоли янгидан кўчиб келадиган йирик районлар барпо этиш.

Тажриба Ўрта Осиё кенгликларининг иссиқ иқлимларини, ўзбек деҳқонларининг катта оилаларини, шунингдек, турмушнинг маҳаллий хусусиятларини ҳисобга олиб, қурилиш бош планларида, уй-жойларни қуриш лойиҳаларида талаб қилинган миқдордаги хоналари, кенг ошхонаси, ваннаси, санитария узели, айвонлари бор бўлган битта ёки иккита оилага мўлжалланган уйларни қуриш афзал эканлигини кўрсатмоқда. Бундай уйларга газ, водопровод, канализация, электр таъминоти коммуникациялари ўтказилмоқда. Томорқа участкасида мол боқиладиган, озуқа асраладиган қўшимча бинолар қурилаяптики, булар уйдан ям-яшил тўсиқ билан ажралиб туради. Мисол учун Тошкент область, Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхози, Андижон областидаги «Маданият» совхози, Хоразм областидаги Охунбобоев номли колхоз, Боғот районидаги Нариманов номли колхоз, Қашқадарё областидаги Чўли Бегимқулов номли совхоз, Булунғур районидаги «Октябрь» колхози посёлкаларини бу соҳада намуна қилиб кўрсатиш мумкин.

Яқин келажакда қишлоқ аҳолиси учун ишлаш ва маданий дам олиш учун ҳар томонлама қулай бўлган 3500 та йирик замонавий посёлка барпо этилиши лозим. Бунинг учун қурилажак барча посёлкаларнинг бош планларини яратиш масаласини зудлик билан ҳал қилишимиз зарур. Бу соҳада баъзи ишлар қилинган бўлса-да, афсуски республикадаги посёлкаларнинг ярмига яқини бош планга эга эмас. Бу ҳол, айниқса, совхоз посёлкалари қурилишида сезилмоқда. Чунки СССР Министрлар Советининг Қурилиш ишлари бўйича давлат комитетига қарашли «Госгражданстрой»и бу иншоотларни етарли маблағ билан таъминламаётир. Ҳозир республика партия ва совет ташкилотлари бу масалани маҳаллий ресурсларни жалб қилиш, лойиҳа ташкилотлари фаолиятини ихтисослаштириш ва марказлаштириш йўли билан ҳал этиш чораларини кўришаётир. Республикада маҳаллий зона шароитларини ҳисобга олиб, тажриба-намуна посёлкалари қурилишининг ташкил этилганлиги ҳам бу муҳим ва кечиктириб бўлмайдиган масалани ижобий ҳал этишга хизмат қилади.

Бироқ, тажриба-намуна ва оддий посёлкалар қурилишлари қишлоқ уй-жойларини лойиҳалаштиришнинг амалдаги нормаларини янада такомиллаштириш зарурлигини кўрсатмоқда. Гап шундаки, «СНиП П 1-71» нормалари турли районлардаги қурилишларга табақалаштирилмаган, маҳаллий шароитларни, қишлоқ меҳнаткашларининг уй-жойларга бўлган ҳозирги замон талабларини ва эҳтиёжларини тўлалигича ҳисобга олмаган. Натижада қурилиш нормалари шартларига кўра ишлаб чиқилган жуда кўплаб типовой уйлар лойиҳаси фойдаланилмасдан ётибди.

Тўхталиб ўтмоқчи бўлганим иккинчи масала — шаҳарлардаги сингари қишлоқларда ҳам уй-жой қуриш кооперативлари барпо этишдир. Чунки мураккаб машиналар билан иш кўрадиган, кундалик ҳаётда фаннинг кўпгина тармоқларида эришилган муваффақиятлардан фойдаланадиган ҳозирги қишлоқ меҳнаткаши маданий-маиший эҳтиёжларда шаҳарликлардан қолишмайди. Ҳозирда колхозчиларнинг ҳам маоши ўсган. Республикада ҳар йили қишлоқ аҳолисининг кучи билан бир миллион квадрат метрга яқин уй-жой қурилмоқда. Ҳозирги замон архитектураси талабларига жавоб берадиган уй-жойни қуришга сарфланадиган маблағларни намунали, саноат асосида иш кўрадиган қурилиш майдончасига сарфлаш мумкин. Қарабсизки ёруғ, кенг, ҳар жиҳатдан қулай бўлган уйлар қад кўтараверади. Энг муҳими, уй-жой қуриш кооперативлари жуда катта иқтисодий самара беради. Масалан, уйларнинг ҳажми ва типига қараб уларнинг нархи 8 мингдан 16 минг сўмгача боради. Кооператив аъзоси эса бу қимматнинг учдан биринигина нақд тўлайди, холос. Қолган 70 процентини, яъни 5 минг сўмдан 11 минг сўмгача бўлган маблағни давлат йигирма йил муддатгача қарзга беради. Колхозчилар узоқ муддатли қарзларини узиш учун бир ойда бор-йўғи 23 сўмдан 46 сўмгача тўлаб боришади. Кооперативга аъзо бўлган колхозчининг иши қурилиш учун фақат лойиҳа танлашгина бўлади. Қолган ишларининг ҳаммасини кооперативнинг ўзи амалга оширади. Кооператив йўли билан бунёд этилган уй-жой биноларини «Узколхозстрой» ташкилотлари кафолат паспорти билан топширадилар.

Бундан ташқари, колхозчилар учун замонавий, ҳар томонлама қулай уй-жойларни қуришда барча инженерлик коммуникациялари: йўллар, тротуарлар, суғориш тармоқлари, водопроводларнинг магистрал ва хоналар ичидаги тармоқлари, электр, газ киритиш, канализация ўтказиш колхоз ҳисобидан амалга оширилади. Бу, иккинчи қулайликдир.

Шу нарса сир эмаски, кооператив аъзоси бўлган колхозчи уйни ўз таъби бўйича қуришни истайди. Лекин ҳозирги мавжуд типовой лойиҳалар унга ёқмаслиги мумкин. Шунинг учун «Узколхозстрой» бирлашмаси правлениеси қишлоқ уй-жой қуриш кооперативлари учун энг яхши лойиҳаларга очиқ конкурс эълон қилди.

Қишлоқ уй-жой қуриш кооперативларининг истиқболи порлоқ. Республикамизнинг турли районларида қисқа муддатда 40 дан зиёд кооператив тузилганлиги, унга 600 га яқин колхозчи аъзо бўлиб кирганлигининг ўзи фикримизга далил бўла олади.

«Узколхозстрой» бирлашмасининг қуввати йилдан-йилга ошиб бормоқда. Демак, у ҳозирнинг ўзидаёқ уй-жой қуриш кооперативларидан келаётган буюртмаларни бажариш қобилиятига эга. Бирлашма колхозлараро қурилиш ташкилотлари қувватини янада ошириш, қурилиш муддатларини кескин қисқартириш, қурилиш материаллари ва конструкцияларининг чидамлилигини ошириш ҳамда топширилаётган объектларнинг сифатини яхшилаш борасида конкрет чора-тадбирларни кўраётир.

Жойлардаги қишлоқ қурилишига мутасадди бўлган ташкилот раҳбарлари бош планларга янада жиддийроқ муносабатда бўлишлари, қишлоқ уй-жой кооперативлари ташкил этилишини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашлари зарур. КПСС Марказий Комитетининг «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» лойиҳасида кўрсатилган вазифалар ҳам бизни ана шунга даъват этади.

Н. АББОСХОНОВ,
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Қурилиш ишлари бўйича давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари.

ЛОЙИҲА ВА ЗАМОНАВИЙЛИК

«Узгипросельстрой» институти қишлоқ жойларда қуриладиган уй-жой, маданий-маиший ва ишлаб чиқариш биноларини лойиҳалаштириш соҳасида бош лойиҳа институти бўлганлиги учун ҳам унинг зиммасига катта масъулият юклатилган. Институт коллективи партия ва совет ташкилотлари қарорларига амал қилиб, лойиҳалаш ишларининг яхшиланишини, лойиҳа ечимлари техника савиясини ва қишлоқ хўжалигига сарфланадиган капитал маблағлар самарадорлигини оширишни таъминлайдиган комплекс тадбирларни жорий этмоқда.

Кейинги йилларда типовой ва экспериментал лойиҳалашнинг роли ортиб бормоқда. Беш йилликда уй-жойлар ва жамоат биноларининг 75 та типовой лойиҳаси ишлаб чиқилди. Жумладан, 45 та қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш комплекслари типовой лойиҳаси ишлаб чиқилдики, ҳозир улар Ўзбекистонда ва бошқа республикаларда ҳам қўлланилмоқда.

Граждан қурилиши учун кўпгина мактаблар, мактабгача болалар муассасалари, маданий-оқартув, маиший, савдо ва маъмурий бинолар лойиҳаси ишлаб чиқилди.

Қишлоқ жойлар учун анъанавий чойхоналар биноси лойиҳасини тайёрлашга катта эътибор берилмоқда. Яқинда институт 75 ўринли зали билан чойхонанинг типовой лойиҳасини тайёрлади. Аммо, уй-жойларнинг типовой ва экспериментал лойиҳаларини ишлаб чиқиш институтнинг асосий иши бўлиб қолмоқда. Бу соҳада бир ва икки қаватли уйлар лойиҳасини тайёрлаш йўлидан борилмоқда.

Кўпгина янги типовой лойиҳалар республика конкурсида тақдирланган ишлар асосида тайёрланаётир. Масалан, «Хоразм», «Термиз» ва «Тошкент» сериялари конкурсларда ғолиб чиққан асарлар негизида ишлаб чиқилгандир. Бу серияларда биринчи марта республика территориясини айрим иқлим зоналарига ажратиш принципи қўлланилган. Ҳар бир серияда икки, уч, тўрт ва беш хонали квартиралар кўзда тутилган. «Термиз» серияси СССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг бронза медали билан мукофотланди.

Бу сериядаги лойиҳалар республикамизда кенг қўлланиляпти. Масалан, Хоразм областидаги «Ал Хоразмий» совхози, Булунғур районидаги «Октябрь» колхози, Мирзачўл районидаги «Фарғона» совхози посёлкалари, шунингдек, Оржоникидзе ва Калинин районидаги Геофизика тресті посёлкаларида ана шундай лойиҳа асосида уйлар қурилди.

1971 — 1972 йилларда «Тошкент» ва «Термиз» лойиҳаларининг конструктив вариантлари ишлаб чиқилди. Уларда уйларни йирик панеллардан қуриш кўзда тутилган. Бу лойиҳаларни ўзлаштириш қишлоқда уй-жой қурилишини индустрлаштиришга ёрдам беради. Ҳозир Тошкент областидаги 7-совхозда ана шу сериядаги дастлабки йирик панелли уйлар қурилмоқда.

Институтимизда қишлоқ қурилишини янада ривожлантириш мақсадида бир ва икки қаватли уйлар серияси ишлаб чиқилди. Бундай уйлар Андижон областидаги «Маданият», Наманган областидаги «Наманган» совхозларининг, Самарқанд областидаги «Октябрь», Қашқадарё областидаги «Партия XXII съезди», Сурхондарё областидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозларининг экспериментал намуна посёлкаларида қурилади.

Институт архитекторлари Қорақалпоғистон АССР учун энг яхши уйлар конкурсида қатнашиб биринчи мукофотни олишга муваффақ бўлдилар. Бу лойиҳалар узоқни кўзлаб тузилган бўлиб, ҳар бир киши учун 12 квадрат метр саҳин бўлиши кўзда тутилган. Бу лойиҳа бўйича Қорақалпоғистон АССР Ленинобод районидаги Свердлов номли совхознинг экспериментал намуна посёлкасида уйлар қурилади.

Институт архитекторлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленумлари, КПСС Марказий Комитети, ССР Иттифоқи Министрлар Совети ва республика Министрлар Совети қарорларига амал қилиб, сўнгги йилларда тўпланган тажрибаларни ҳисобга олган ҳолда чорвачилик комплекслари, теплица комбинатлари ва бошқа қишлоқ хўжалиги корхоналари лойиҳаларини ишлаб чиқмоқда. Институт лойиҳаси асосида Тошкент областидаги 7-совхозда 10 минг бузоқ боқиладиган чорвачилик комплекси, «Сергили» совхозида 54 минг бош чўчқа боқиладиган комплекс қурилди ва фойдаланишга топширилди. Сурхондарё областидаги «СССР 50 йиллиги» совхозида қуриш учун тайёрланган чорвачилик комплекси лойиҳасини ишлаб чиқиш вақтида қурилиш таннархини 1,5 миллион сўм камайтириш, қурилиш муддатини қисқартириш ва маҳсулот таннархини 7 процентга арзонлаштиришга эришилди.

Лойиҳа сифатини яхшилаш, муддатини қисқартириш, лойиҳа ишлари таннархини камайтириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш коллективимиз олдида турган асосий вазифалардан биридир. Институт ходимлари бу вазифани бажара бориб ҳозирги замон электрон-ҳисоблаш техникасини ўзлаштирдилар ва муваффақиятли қўлламоқдалар. Масалан, 1972 йилдан буён 1600 дан ортиқ механизациялашган инженерлик ҳисоблари бажарилди. Бу эса инженерлик ҳисоблари сифатини яхшилабгина қолмай, 55 минг сўмдан ортиқ самара берди.

Бугунги кунда техника тараққиёти ишлаб чиқаришнинг ҳамма тармоқларига дадиллик билан кириб бормоқда. Институтимиз ҳам қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ривожлантиришга ўз ҳиссасини қўшаётир. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига техника тараққиётини жорий этиш бўйича институт белгилаган тематика хилма-хилдир. Бу соҳадаги айрим ишларни келтириб ўтмоқчиман. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси физика-техника институти билан ҳамкорликда Бухоро областидаги «Шофиркон» совхозида қуёш энергиясидан фойдаланиб сувни чучуклантирадиган установка қурилди ва ишга туширилди. У бир кеча-кундузда 4 куб метр сув бермоқда. Ҳар куб метр сувнинг таннархи эса 1 сўм 40 тийинга тушяпти. Ана шундай установкалардан яна бири Конимех районидаги «Октябрь 40 йиллиги» совхозида қуриляпти.

«Узгипросельстрой» томонидан Ўзбекистон чорвачилик институти билан ҳамкорликда ишлаб чиқилган хлорелла етиштириш установкаси бир неча йилдан буён Каттақўрғон совхозлараро бўрдоқичилик пунктида муваффақиятли ишлаётир. Бу установка шу кеча-кундузда 50 тонна қимматли озуқа тайёрламоқда.

Институтимиз бир кеча-кундузда 100 ва 150 тонна хлорелла етиштириб, 10 минг ва 15 минг бош қорамолни витаминли озуқа билан таъминлайдиган установкаларни ишлаб чиқди.

Ҳозирги вақтда институтда қуёш энергиясидан фойдаланиб уйларни иситиш системаси қўлланиладиган бинолар лойиҳаси ишлаб чиқилмоқда.

Қишлоқ хўжалигининг тез юксалаётганлиги институт олдига янги-янги проблемаларни қўяётир. Бу проблемаларни муваффақиятли ҳал этиш қишлоқда техника тараққиётини жадаллаштиришга ёрдам беради.

Ш. ҲАЙДАРОВА,
«Узгипросельстрой» институтининг директори.

Хушхабарлар

ДАЛАЛАРГА — САРА УРУҒЛИК. Фарғона областидаги пахта заводларининг ишчилари ҳамма жойда уруғлик чигитни тозалашга киришдилар. Кува, Тошлоқ, Фарғона ва биринчи Қўқон заводларида «Тошкент-1» ва «Тошкент-3» навларининг дастлабки уруғлик чигитлари тайёрланди. Корхоналарнинг ҳаммаси ўзбек инженерларининг конструкцияси бўйича яратилган юқори унумли дорилаш машиналари билан олдиндан жиҳозланди. Баҳорга қадар камида йигирма беш минг тонна уруғлик тайёрланади.

НУКУСДА «Жигули» маркали енгил машинани ремонт қиладиган автомобиль техника хизмати станциясини қуришга киришилди. Тошкентдаги «Узгипроавтодор» институтининг мутахассислари автоном республикадаги ана шу биринчи станциянинг лойиҳасини тузиб бердилар. Станцияни шу йилнинг ўзидаёқ ишга тушириш, кейинчалик эса Қорақалпоғистон районларининг марказларида ҳам унинг филиалларини очиш мўлжалланмоқда.

(ЎзТАГ).

ХУЗИАҲМЕДОВЛАР СУЛОЛАСИ

Чўлқуварлар ўлкасининг машинисти Шавкат Хузиаҳмедов ўз областининг пойтахтига Тошкентдан Жиззах темирйўлчилари учун рекорд составни олиб келди. Эшелоннинг вазни нормада белгиланганидан 500 тонна кўп эди. Поезднинг тезлиги айрим участкаларда белгиланган нормадан тўрт-беш километр ортиқроқ бўлди. Бу битта сафар пайтида бир неча ўн килограмм ёқилғини тежаш имконини берди.

Хузиаҳмедовларнинг фамилиясини жиззахлик темирйўлчилар яхши билишади. Шавкатнинг отаси, сулоланинг бошлиғи Аҳмад шу ерда қирқ йил ишлади. У кочегарлик қилди, паровоз машинистининг ёрдамчиси бўлиб ишлади, кейин машинистлик қилди. Аҳмад аканинг тўнғич ўғли Жавкат депога отасининг изидан келиб, паровозларни эмас, тепловозларни ремонт қилди. Иккинчи ўғли Шавкат эса тез орада ана шу тепловозларда ишлай бошлади. Хузиаҳмедовлардан яна бирини, унинг ўғли Авҳадини темирйўлчилар коллективи ўз бағрига олди.

— Хузиаҳмедовларга ўхшаш ишчилар қанча кўп бўлса, шунча созроқ бўларди, дейди Жиззах станциясининг бошлиғи У. Тўраев. — Бутун мана шу йиллар мобайнида улардан бирортаси ўз ишида заррача камчиликка йўл қўймади. Ишига жиддий муносабатда бўлиш, ўйлаб иш тутиш, ишга чинакам коммунистик муносабатда бўлиш бу оиланинг асосий фазилатидир.

(ЎзТАГ мухбири).

Қувур-қудуқлар манзур

Яйловларда пармалаш методи билан қурилувчи қувур-қудуқлар шахта-қудуқларга нисбатан 2,5 баравар кўп сув беради, бинобарин атроф зонада кўпроқ қўй боқиш имконини яратади. Бундан ташқари уларни фойдаланишга топшириш муддати ҳам ярим баравар қисқаради, ишларнинг таннархи арзонлашади, қурилишга кетган ҳаражатлар икки баравар тезроқ қопланади.

Қорақум яйловларида синчиклаб тадқиқот ўтказган Туркманистон олимлари шундай хулосага келдилар.

Ҳозир, Чоржўй областида дастлабки ўнлаб қувур-қудуқлар ишлаб турибди. Бошқа зоналарда ҳам шундай қудуқлар пармалаш мумкинлиги исбот қилинди.

Олимларнинг фикрича ўнинчи беш йилликда чўл яйловларига сув чиқаришнинг энг самарали методлари—қудуқлар пармалаш, Қорақум каналидан қувур ариқлар ўтказишдан иборатдир.

(ТАСС мухбири).

Ашхобод.

ШИДДАТЛИ КИШИЛАР ҚИССАСИ

ТАҚРИЗ

Кейинги йилларда ҳозирги замон ўзбек совет адабиётининг тараққиёт тенденцияларини очиқ-равшан характерлашга тўла имкон берадиган қатор асарлар вужудга келди. Поэзияда ҳам, проза ва драматургия соҳаларида ҳам муттасил ижодий изланишлар ўз самарасини беряпти, замонавий ҳаётни бутун мураккаблиги билан янада чуқурроқ бадиий тадқиқ этиш, даврнинг ғоят муҳим проблемаларини, муаммоларини катта жасорат билан кўтариб чиқиш, янги характерларни кашф қилиш, инсоний типларни яратиш тобора кучайиб боряпти. Таниқли адиб Асқад Мухторнинг «Бўронларда бордек ҳаловат...» («Шарқ юлдузи», 1975 йил, № 3-4-5) номли янги қиссаси умуман ҳозирги ўзбек адабиёти, хусусан, проза соҳасида эришилаётган ана шундай ютуқлардан ҳисобланади. Китобхон асарда сарбаст тасвирланган асрий уйқудаги саҳронинг кўз илғамас даражадаги сеҳри ва кенглигини, буюк салобати ва саховатини, жозибаси ва товланишини чуқур ҳис этиб, руҳий кечинмаларга боради. Айни пайтда, ёзувчи шароитнинг фавқулодда мураккаблигини, оғирлигини ва кескин конфликтларга, зиддиятларга тўла муҳитни эркин картиналарда кўрсатади. Қиссанинг марказий қаҳрамони Мардонқул Заргаров қиёфасида саҳронинг жозибаси ҳам, бу муҳитдаги табиий мураккабликлар ҳам хилма-хил жонли, бўёқдор тасвирий воситалар кучи билан эркин гавдаланади. У асрий уйқудаги саҳро ҳаётига янги тўлқин, «ҳаёт бўронини» олиб киради. Натижада бутун бир саҳро жиддий уйғонади, «Кумтов Комплекс қурилиш бирлашмаси» таркиб топади, бекиёс катта коллектив вужудга келади. Тақдири чигал, табиати мураккаб, ҳатто хатарли шахслар, онгида ва тушунчаларида, ўй ва туйғуларида жиддий уйғониш рўй беради. Заргаров эркин индивидуал характер ва эркин инсоний тип. У аввало фаол қаҳрамон. Фаолият доираси эса, ғоят теран ва жуда кенг. Қисса қаҳрамонларидан бири Зиёда унга шундай дейди: «Менинг севган қаҳрамоним Амосов... У одамларни иккига бўлади: «лидерлар» ҳам «функционерлар». Бу мансаб ҳақида эмас, хулқ-характер ҳақидаги, шахснинг эҳтиёжлари ҳақидаги гап. Биров ўзига тегишли ишни бажариш билан қаноатланади, у бошчилик қилишдан кўра бўйсуниш осон эканлигини билади, унинг эҳтиёжлари, интилишлари ҳамиша реал: «Бажариб турибмиз, кетаётибди». Тамом. Бошқа бировлар бор — уларнинг эҳтиёжлари, интилишлари идеалга яқин, уларнинг асаблари доим таранг, улар бахтни қаноатсизликда, беҳаловатликда, интилишда, изланишда кўрадилар. Булар... лидерлар. «Лидер» деган сўз — маънавий, ақлий, жисмоний беҳаловатлик, тиғиз ҳаёт, бетиним характерни ифодалайди... Сиз... «лидер»лардансиз.

Заргаров қалб даъвати билан ғоят кенг миқёсда ва жуда катта жасорат билан улкан ишларни амалга оширишга фаол ҳаракат қилади. У комбинат қурилишининг бошлиғи Сангинов, машина канали қурилишининг бошлиғи Сайрамов, мармар конининг директори Маткаримов ва бошқа обектнинг раҳбарлари билан суҳбатларда ва жиддий тўқнашувларда кон, сув, газ, йўл, электр линияси бўйича аввалдан тайёрланган пойиҳаларни, одатий кўрсатмаларни, бошқаришнинг эски тажрибасини жиддий ўзгартириш зарурлигини ўртага қўяди ва ғоят мураккаб бу масалаларни ижодий, ижобий ҳал қилишга шиддат билан киришади. Заргаровнинг улкан қурилишга жалб қилинган қатор министрликлар, жуда кўп бошқарма ва трестлар томонидан олиб борилаётган ниҳоятда хилма-хил, бир-бирларига мустаҳкам боғланмаган турли-туман ишларни «координация қилувчи мустақил, ягона, бақувват ташкилот»га айлантириш учун кураши, жасорат билан интилиши раҳбар ходимлар ўртасида жиддий мунозараларга сабаб бўлади, кескин зиддиятларни келтириб чиқаради.

Бу ҳол обком бюросида ҳам очиқ кўрилади. Қурилиш партия ташкилотининг секретари Губанов қаттиқ огоҳлантириш олган Заргаровга шундай дейди: «Сен бюродан хафа бўлмаслигинг керак. Улар ҳам ҳар йили саҳро ўзлаштириб юрган одамлар эмас. Область қадимдан пахтачилик ўлкаси. Анъаналар ҳар ишда ҳам дарров ўз бийлигингга қўйиб беравермайди. Сенинг гапларинг уларга томдан тараша тушгандек кўринган бўлиши мумкин. Ҳозиргидек миқёс ҳеч қачон бўлган эмас. Бутун саҳро миқёсида ҳали ҳеч ким ўйлаган эмас. Ҳатто Ҳайдаров ҳам. Унинг областда одатдаги ишлар ҳам бошидан ошиб ётибди... Сен уни амалга ошир! Ўшанда замонавий одам бўласан. Калибр! Сенинг калибринг ҳақиқатдан ҳам катта. Сен одатдаги андозаларга сиғмайсан. Ҳеч қайси жиҳатдан. Ҳатто мана муҳаббатда ҳам». Замонамизнинг энг характерли ва жуда муҳим ҳодисаси — бутун саҳрони кенг миқёсда, «территориал комплекс усулда ўзлаштириш» учун курашда Заргаров ва унинг ҳамфикрлари олиб борган ишлари тантана қилади. У масаланинг ҳаётий зарурият ва ғоят кўп қиррали эканлигини Министрлар Совети Президиумида атрофлича кенг ва чуқур баён қилиб беради ва унинг таклифлари маъқулланади.

Қиссада Заргаров ва унинг ҳамфикрлари — Губанов, инженер Сандро Мкртчян, олима Зиёда, Мария Власова, Бобош, Тўмарис Жапақова, уларнинг ўзаро муносабатлари самимий ва кучли эҳтирос билан тасвирланган. Уларнинг ҳар бири жонли шахс сифатида фаол ҳаракат қилади ва эркин гавдаланади. Ёзувчи янги коллективни кўрсатишга, халқ билан қаҳрамон ўртасидаги муштаракликни қабартиб тасвирлашга алоҳида эътибор беради.

А. Мухтор асарда Заргаров — Фотима — Зиёда образлари тимсолида бахт ва севги-муҳаббатнинг фавқулодда мураккаб, фожиали ва чинакам фидойилик, бетиним, мангу-навқиронлик, қисқаси, юксак инсонийликни тақозо этадиган ҳаётий, нуқталарига кучли урғу беради ва уларни кескинлаштириб, қабартиб таъсирли акс эттиради. Қисқаси, Асқад Мухторнинг «Бўронларда бордек ҳаловат...» қиссаси қадимий ҳақиқатни — ёзувчининг ҳар бир янги асарида «қайта туғилишини», етук санъаткор учун ҳам бадиий маҳоратнинг чексизлигини, яъни ҳар бир асари кашфиёт бўлиши зарурлигини яна бир бор исбот этади.

Тўғри, асарнинг айрим ўринларида ортиқча тафсилотлар учрайди, баъзи персонажларнинг ҳатти-ҳаракатлари психологик жиҳатдан етарли асосланмай қолгандек сезилади. Аббосовнинг маънавий қиёфаси, Заргаровга муносабати, ишончли табиий, ғоят таъсирли тасвирланган, лекин, унинг Дадақўзи билан «борди-келдиси, олди-бердиси» ҳақида бундай дейиш қийин.

Мураккаб шароитда, кескин зиддиятларда янги давр қаҳрамонларининг фаол ҳаракатларини ,шиддатли интилишларини, унинг кўламини, кенг миқёсини таъминлаш, бадиий тадқиқ этиш, «қалб диалектикасини» чуқур очиш, эркин, индивидуал характерларни, инсоний типларни бадиий кашф қилиш хусусиятлари билан «Бўронларда бордек ҳаловат...» қиссаси китобхонларимизнинг севимли асарлари қаторидан ўзига муносиб ўрин олади.

Анқабой ҚУЛЖОНОВ,
филология фанлари кандидати.

Ҳафиз Маъфурович ҒАФУРОВ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аъзолигига кандидат, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати, СССР Давлат банкининг Ўзбекистон республика идораси бошқарувчиси Ҳафиз Маъфурович Ғафуров 1976 йил 7 январда тўсатдан вафот этди.

Ҳ. М. Ғафуров 1921 йили Тошкентда деҳқон оиласида туғилди. Меҳнат фаолиятини 1941 йилда колхоз ҳисобчиси вазифасидан бошлади.

1943 йили Совет Армияси сафига чақирилиб, Улуғ Ватан урушида қатнашди. 1945 йили армиядан қайтиб келгач, молия органларида ишлай бошлади. Тошкент шаҳридаги район молия бўлимининг бош бухгалтери, район молия бўлими мудири, Фарғона область молия бўлимининг мудири, Ўзбекистон ССР молия министрининг ўринбосари лавозимларида ишлади.

Ҳ. М. Ғафуров иш билан бирга ўқишни ҳам қўшиб олиб бориб, 1951 йили Тошкент молия-иқтисод институтини битирди. 1957 йил июль ойида республика Госпланида масъул лавозимга тайинланди, молия, нарх ва таннарх бўлимининг бошлиғи бўлиб ишлади, айни пайтда Давлат план комиссиясининг аъзоси ҳам эди.

1961 йили Ҳ. М. Ғафуров СССР Давлат банкининг Ўзбекистон республика идораси бошқарувчиси лавозимига кўтарилди. Шу вазифада то умрининг охирги кунларигача ишлади.

Партия Ҳафиз Маъфурович Ғафуровни қаерга юбормасин, ҳамма ерда ўзига топширилган ишга бутун куч ва билимини сарфлади, моҳир раҳбар, принципиал ва собитқадам ходим эканлигини кўрсатди. Меҳнатсеварлиги, камтарлиги ва софдиллиги туфайли ҳақли равишда обрў-эътибор қозонди.

Ҳ. М. Ғафуров Ватан олдидаги хизматлари учун Меҳнат Қизил Байроқ, «Ҳурмат Белгиси» орденлари ва қатор медаллар билан мукофотланган эди. Унинг ёрқин хотираси қалбларимизда ҳамиша сақланиб қолади.

Ш. Р. Рашидов, И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, Й. Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Ж. Худойбердиев, Қ. К. Камолов, Н. М. Маҳмудов, Г. М. Орлов, С. У. Султонова, А. А. Хўжаев, А. С. Абдалин, Р. Ҳ. Абдуллаева, Қ. А. Аҳмедов, Г. А. Габриельянц, И. В. Марцинюк, М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев, И. К. Хусниддинов, В. М. Муродхўжаев, В. О. Козимов, И. А. Сенчук, А. А. Абдуллаева, Э. Д. Боқибоев, Ф. Н. Шайхов.

Ҳ. М. ҒАФУРОВНИ ДАФН ЭТИШНИ УЮШТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қарор қиладилар: Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аъзолигига кандидат, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати, СССР Давлат банкининг Ўзбекистон республика идораси бошқарувчиси Ҳ. М. Ғафуровни дафн этишни уюштириш учун М. Т. Турсунов (раис), И. К. Хусниддинов, В. М. Муродхўжаев, В. О. Козимов, И. А. Сенчук ўртоқлардан иборат ҳукумат комиссияси тузилсин.

Ҳ. М. ҒАФУРОВНИ ДАФН ЭТИШНИ УЮШТИРУВЧИ ҲУКУМАТ КОМИССИЯСИДАН

Марҳум Ҳ. М. Ғафуровнинг жасади солинган тобут 1976 йил 8 январда «Билимлар уйи»га қўйилади. Марҳум билан видолашиш учун одамлар соат 11 дан киритилади. Марҳумнинг жасади соат 13 да олиб чиқилади. Дафн маросими Форобий проспектидаги қабристонда ўтказилади.

ЗОТЛИ МОЛЛАР КЎПАЯДИ

ЯНГИ ЙИЛДА Хоразм областидаги ихтисослаштирилган «Шовот» чорвачилик совхози «Красная Литовская» зотли бузоқларнинг биринчи туркумини олди. Бу ерда чорва моллари учун қулай шарт-шароитлар яратиб берилган: кенг бинолар барпо этилди, витаминли озуқалар тахт қилиб қўйилди, чорва моллар яхши парвариш қилинмоқда.

Ўнинчи беш йиллик биринчи йилида Болтиқ бўйи республикалари, Украина ва Россия Федерациясидан республикага қарийб ўн беш минг, яъни ўтган йилдагидан анча кўп зотли бузоқ келтириш планлаштирилди.

ПЛАНЕТАМИЗДА

СОВЕТ ИТТИФОҚИНИНГ БУЮРТМАСИ БИЛАН

ПРАГА. СССРнинг буюртмаси билан Комарно шаҳридаги кемасозлик корхонасида қурилган янги сериядаги биринчи пассажир лайнери ташқи савдо бирлашмаси «Судоимпорт» вакилларига топширилди. Бу — Чехословакия Социалистик Республикасида шу вақтгача қурилган пассажир теплоходларининг энг каттасидир.

Чехословакия шу беш йилликда (1976 — 1980 йиллар) СССРга 150 дан ортиқ кема етказиб беради. Булар асосан Комарнода қурилаётган «дарё — денгиз» типидаги пассажир ва юк теплоходларидан иборат бўлади.

Чехословакиядаги «Тесла» ишлаб чиқариш бирлашмасининг конструкторлари ҳозирги вақтда электр аппаратларининг бир неча янги нусхасини тайёрламоқдалар. Бу аппаратлар Совет Иттифоқига ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатларга экспорт қилинади. Булар орасида «Зона-2» маркали телевизион передатчик, автомат ва ярим автомат телефон станциялари, радиореле ва радиолокация аппаратлари бор.

БЕРЛИН. Лейпцигдаги С. М. Киров номли оғир машинасозлик заводининг коллективи 1975 йилда Совет Иттифоқига маҳсулот экспорт қилиш планини муддатидан илгари бажарди.

Корхона коллективи шу пайтгача Совет Иттифоқининг буюртмаси билан 1700 дан ортиқ кўтарма кран етказиб берди. Бу кранлардан Совет Иттифоқидаги бир қанча йирик саноат объектларида, шу жумладан Оренбург — СССРнинг ғарбий чегараси магистрал газ қувури қурилишида БАМда яхши фойдаланилмоқда. Лейпциг заводида ишлаб чиқарилаётган кўтарма кранларнинг ҳамма турлари давлат Сифат белгисини олишга сазовор бўлди.

ВАРШАВА. Польшанинг Гдин шаҳридаги Париж коммунаси номли кемасозлик корхонасида 105 тонна юк кўтарадиган кема совет савдо флоти вакилларига топширилди. Бу кемага «Маршал Конев» номи берилди.

БУДАПЕШТ. Будапештдаги «Икарус» заводи конвейерида дастлабки неча ўнлаб янги автобуслар чиқарилди. Бу йил корхона 11 мингдан ортиқ ёки 1975 йилдагига нисбатан 500 дан зиёд автобус ишлаб чиқаради. Ана шу шина ва тежамли машиналарнинг бир неча мингтаси Совет Иттифоқига ва Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган бошқа мамлакатларга экспорт қилинади. (ТАСС, 6 январь.).

«ФАҚАТ ОҚ ТАНЛИЛАР УЧУН» ТЕЛЕВИДЕНИЕ

ДОРУС-САЛОМ, 7 январь (ТАСС). Жанубий Африка Республикасида биринчи телевизион марказ ишга туширилиб, мунтазам равишда ишлай бошлади. Техникаси юксак даражада ривожланган мамлакат бўлмиш Жанубий Африка Республикасида шу пайтгача телевидение йўқ эди. Бу нарса шу мамлакатда амал қилиб келаётган инсон зотига душманликдан иборат ирқий зулм системаси билан бевосита алоқадордир. Апартеид назариячилари телевидениени мамлакатдаги режимга ёт ғояларнинг кириш каналларидан бири деб ҳисоблаб, унинг жорий этилишига зўр бериб қаршилик қилиб келган эдилар. Улар оммавий ахборотнинг бу тури «давлат доктрипаси»га ўнгарилмас зарба урэди, чунки африкаликлар фақат оқ танлилар учун мўлжалланган хизмат турларининг биридан фойдаланиб қолишлари мумкин, деб даъво қилар эдилар.

Притория маъмурлари ниҳоят телевизион марказ очиш тўғрисида қарор қабул қилганида телевидениени «фақат оқ танлиларга» қилинадиган хизмат қаторига ўтказиш учун имкони бўлган ҳамма чораларни кўрдилар. Шу мақсадда телевизорларнинг нархи ҳаддан ташқари юқори қилиб белгиланди. Кўп аҳоли уни сотиб олиш учун ҳеч қандай имкониятга эга эмас. Мамлакатнинг туб аҳолиси тилларида кўрсатув бериш тақиқланди. Кўрсатувлар фақат инглиз тилида ва африканс тилида олиб борилади.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ ВАРШАВА. Польшанинг Познань шаҳрини ривожлантириш юзасидан узоқ муддатга мўлжалланган план тасдиқланди. Познань — республиканинг энг йирик саноат марказларидан биридир. Яқин 15 йил ичида бу ерда 120 минг киши истиқомат қиладиган уй-жой массивларини, кўп миқдорда жамоат объектларини, янги саноат корхоналарини қуриш планлаштирилди.

◆ ЛОНДОН. Британия оролларида жиноятчилар сони тобора ортмоқда. Эълон қилинган маълумотларга қараганда, Англия ва Уэльснинг ўзидагина ўлдирилган одамлар сони 1960 йиллар бошидан буён икки баравар кўпайган.

◆ УММОН. Исроил ҳарбий маъмурлари Иордан дарёсининг босиб олинган ғарбий соҳилида муниципал «сайлов» ўтказиш ниятидан воз кечган эмаслар. «Ар-рай» газетасининг ёзишича, махсус комиссиялар тузилган. Бу комиссиялар оккупациячи маъмуриятга мақбул бўлган «номзодлар» рўйхатини тузишга киришган.

◆ НЬЮ-ЙОРК. Америкада чиқадиган «Айрон эйж» журнали хабар беради: 1975 йилда пўлат эритиш Қўшма Штатларда 19 процент, Англияда 11, Францияда 24, Германия Федератив Республикасида 23 ва Японияда 12 процент қисқарди. Айни вақтда, деб ёзади газета, 1975 йилда барча социалистик мамлакатларда пўлат ишлаб чиқариш кўпайди.

◆ ЛУСАКА. Замбиянинг жанубидаги вилоят маъмурий маркази бўлмиш Ливингстон шаҳрида «СССР — мамлакат ва кишилар» фотовиставкаси очилди. Виставканинг махсус бўлими Замбия президенти К. Каунданинг ўтган йили СССРга қилган сафарига бағишланган.

Шаҳар мэри Р. Сичала виставкани очиш маросимида сўзлаган нутқида бу виставка Совет Иттифоқи ва Замбия халқлари ўртасидаги алоқаларни янада мустаҳкамлашга хизмат қилади, деб ишонч билдирди.

(ТАСС, 6 январь).

ЭЪТИҚОДИ УЧУН ТАЪҚИБ ЭТМОҚДАЛАР

РИМ. Италияда чиқадиган «Эуропео» журнали сиёсий эътиқодлари учун Германия Федератив Республикаси гражданлари таъқиб этилаётганлиги тўғрисидаги кўпдан-кўп хатларни келтирмоқда. Ғарбий Германияда, деб ёзади журнал, минг-минглаб кишиларга нисбатан «радикал унсурлар тўғрисидаги қарор» қўлланилмоқда. Чиндан ҳам бегуноҳ кишилар таъқиб этилмоқда. Штраус қўрғони, Америка капиталининг Ғарбий Европадаги плацдарми ҳамда Ғарбий Германиянинг ҳарбий саноат комплекси бўлган Бавария Ғарбий Германия маккартизмининг таянчи бўлиб қолмоқда.

Мюнхен университетида 15 йил мобайнида профессор ассисенти лавозимини эгаллаб келган Ингрид Шольце сиёсий эътиқоди учун ишдан бўшатилган. У сўлларга нисбатан ўзининг хайрихоҳлигини яширмаган эди. Математика муаллимаси Ротраул Бренцель кафедра мудири лавозимига ишга олинмади. Бунинг сабаби шуки, у 1969 йилда демократик газетага обуна бўлган, ГФР — Чили жамиятининг аъзоси, университетдаги сайловда эса социал-демократларнинг рўйхатида овозга қўйилган эди. Герхард Биттервольд социал-демократ ўқитувчилар ташкилотининг аъзоси бўлганлиги учун дарс бериш ҳуқуқидан маҳрум этилди.

«Радикал унсурлар тўғрисидаги қарор» 1972 йилнинг январида қабул қилинганидан буён, деб давом этади «Эуропео» журнали, «Конституциянинг душмани» деб ҳисобланган ҳар бир киши давлат маъмурий аппаратида ўз ўрнини йўқотиб қўймоқда.

Репрессия мамлакатда қўрқув-ваҳима вазиятини келтириб чиқармоқда. «Ҳаддан ташқари кўп ўйлайдиган киши» кўчага улоқтириб ташланиш хавфи остида қолади. ГДРга ақалли бирор марта бориб келиш, забастовкада қатнашиш ёки «ёш мутахассислар» ташкилотининг аъзоси бўлиш терговга тушиб қолиш учун кифоя қилади.

Касб-корнинг тақиқланишини танқид қилган, ҳатто ки ишдан бўшатилган кишиларга хайрихоҳлик билдирган ҳар бир киши «хавфли одам» деб эълон қилинади, деб ёзади журнал. Ишлаб чиқаришни бошқаришда меҳнаткашларнинг иштирок этишини талаб қилаётган касаба союз арбоблари ва ишчилар «хавфли кишилар» рўйхатига киритилмоқда. Германия Федератив Республикасида хавфли кишиларни тутиш учун кураш борган сари қизғин тус олмоқда.

(ТАСС).

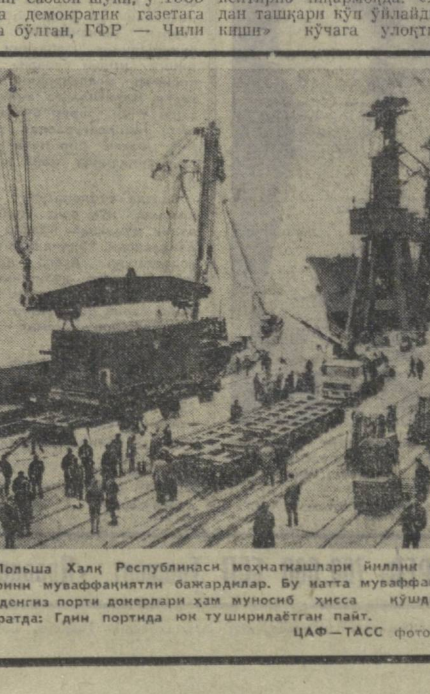

Польша Халқ Республикаси меҳнаткашлари йиллик планларини муваффақиятли бажардилар. Бу катта муваффақиятга денгиз порти докерлари ҳам муносиб ҳисса қўшдилар. Суратда: Гдин портида юк туширилаётган пайт.

ЦАФ—ТАСС фотоси.

КАПИТАЛИЗМ ИЛЛАТЛАРИ

ТУШКУНЛИК КУЧАЙМОҚДА

Ўтган йил капиталистик мамлакатларнинг экономикасида ғоятда тушкунлик йили бўлди. Бу эса жуда кўп соҳада ўзининг тўла аксини топди. Лекин янги йилда ҳам унинг уфқида қора булутлар тағин ҳам кўпроқ пайдо бўлаётир.

Ўтган йили Канадада экономиканинг зарур соҳаларида целлюлоза-қоғоз саноатининг маҳсулотларини экспорт қилиш бундан аввалги йилдагига нисбатан 25 процент қисқариб кетганлиги ҳақида Оттавада расмий равишда эълон қилинди. Мамлакат қоғоз саноати корхоналари эгаларининг уюшмаси бу тўғрида тағин ҳам батафсил тўхталиб ўтди. Бу тўғрида қилинган докладда айтилишича асосий импортчилар бўлган Америка Қўшма Штатлари, Ғарбий Европа ҳамда Япония ўз бошидан кечираётган иқтисодий тушкунлик натижасида қоғоз истеъмол қилиш камайганлиги бунинг асосий сабаби бўлди.

Японийдаги иқтисодий тушкунлик ва унинг тобора авж олиб бораётганлиги асосан меҳнаткашлар бошига оғир кулфатлар солаётир. Мамлакатдаги корхона эгалари меҳнаткашларга уларга тўланадиган иш ҳақини чегириб қолиш тадбирларини амалга ошириш йўлига ўтиб олдилар. Япония меҳнат министрлиги бу ҳақда ушбуларни хабар қилади: шу молия йилининг дастлабки олти ойи мобайнида 79851 ишчига иш ҳақи ва тегишли нафақалар тўланмай қолди. Меҳнат ҳақидаги қонундаларни шу тариқа бузиш айниқса қурилиш компанияларида кўпроқ рўй бермоқда. Қурилиш компанияларида шу хилдаги 2386 ҳодиса содир бўлдики, бу эса корхона эгалари ишчиларга иш ҳақини тўламаганлигини тасдиқловчи барча ҳолатларни 34,6 процентини ташкил этади.

Бу ерда яна бир характерли мисолни келтириб ўтишга тўғри келади. Японияниннг олтин валюта запаслари ўтган йил декабрь ойининг охирида 12815 миллион доллар, яъни аввалги ойдагига нисбатан 143 миллион доллар кам бўлди. Мамлакат Молия министрлигининг бу хабаридан ҳам эркин кўриниб турибдики 1975 йилнинг ўзидагина мамлакатда экономиканинг тобора қисқариб бораётганлиги япон жамоатчилигини ғоятда ташвишлантирмоқда. Кези келганда шуни айтиш керакки Японияда олтин ва чет эл валютасининг резервлари ўтган йилнинг ўзида 703 миллион доллар миқдорида камайиб кетди.

Капиталистик мамлакатларда иқтисодий танглик тўхтовсиз давом этаётганлиги туфайли экспорт соҳасида рўй бераётган қийинчиликлар ҳалокатли манзараларни тобора яқинлаштирмоқда. Экспортдаги қийинчилик Япония экономикаси учун энг ҳалокатли ҳолатдир.

Капиталистик дунёнинг анча ривожланган мамлакатларидан бири бўлмиш Италияда ҳам иқтисодий тушкунлик кучайиб бормоқда. Римдаги марказий статистика институти бу ерда ушбу маълумотларни хабар қилишга мажбур бўлди. Италияда 1975 йилнинг дастлабки саккиз ойи мобайнида электр қуввати истеъмол қилиш аввалги йилнинг шу давридагига нисбатан 1,9 процент камайди. Маҳаллий матбуот ана шу маълумотларни шарҳлаб, иқтисодий танглик давом этаётганлиги ва Италиядаги саноат корхоналарида ишлаб чиқариш ғоят пасайиб кетганлиги натижасида электр қувватини истеъмол қилиш камайганлигини алоҳида уқтириб ўтади.

Ҳозирги кунда Италияда саноат корхоналари мамлакатда ишлаб чиқарилаётган ҳамма электр қувватининг фақат 70 процентини сарф қилишга эришмоқда.

Капиталистик дунёнинг бошқа қатор мамлакатларида ҳам айнан шундай манзарани кўриш мумкин. Меҳнаткашларнинг оғир аҳволи, ишсизлик даражасининг ўсиб бориши, нарх-навонинг тинимсиз ошиб бораётганлиги юқоридаги тушкунликлар нинг натижасидир.

ОЛИЙ МАКТАБДА ИХТИРО ЭТИЛДИ

ДАЛАГА ЙЎЛЛАНМА ОЛДИ

Андижон пахтачилик институти қишлоқ хўжалигини электрлаштириш кафедрасининг мудири Зокиржон Носиров номига юборилган авторлик гувоҳномаси дала шароитларида ғўза чувийдиган машина учун берилган.

Шу мақсаддан фойдаланиб қилинаётган ва трактор билан юргизиладиган кўсак чувиш машиналарининг бир қанча муҳим ноқулайликлари бор эди. З. Носиров программа билан бошқариладиган автомат электропривод ясади. Пахтаобод районидаги Энгельс номли, Жалолқудуқ районидаги Карл Маркс номли кохозларда ҳамда Москва районидаги «Шарқ юлдузи» колхозида ўтказилган синовларнинг натижалари ихтиро ниҳоятда самарадор эканлигини кўрсатди. Бундай агрегат трактор билан юритиладиган агрегатга нисбатан энергияни бир ярим баравар кам истеъмол қилади, иш органларининг айланиш частотасини стабиллаш ҳисобига 6 процент кўп пахта чувилади. Хизмат кўрсатувчи ходимлар беш кишидан бир кишига қадар камаяди. Шу киши бошқариш пультида туриб ишлайди.

Бу янгилик хўжалик шартномаси усули билан мана шу колхозларда жорий этилди. Пахта далаларида ҳар йили неча ўн минглаб кўсак чувиш машиналари ишлаши назарда тутилса тежаладиган умумий маблағ жуда катта ҳажмни ташкил этади.

Шу институтнинг профессор Ҳабибулла Сатторов раҳбарлигидаги агрохимия ва тупроқшунослик кафедраси олимлари ўтказган тажрибаларнинг илмий ва амалий аҳамияти ҳам катта. Улар Избоскан районидаги бўз тупроқли ва сизот сувлари чуқур ётган Октябрь 50 йиллиги номли совхозда, Хўжаобод районидаги гидроморф тупроқли «Ўзбекистон» колхозида ва Жалолқудуқ районидаги ўтлоқ ботқоқ тупроқли «Ойим» совхозида ўғит дозасининг пахта ҳосилига таъсирини текшириб кўрдилар. Икки йиллик экспериментлар натижасида олинган иқтисодий самара Октябрь 50 йиллиги номли совхознинг ўзидагина 100 минг сўмдан ошди. Ҳозир олимларнинг тавсиялари кўпгина хўжаликларда жорий этилмоқда.

Институт коллективи ўтган йилги илмий-тадқиқот ишлари проблема-тематик планини муваффақиятли бажарди. Шу жумладан, хўжалик шартномалари бўйича 170 минг сўмлик 32 тема ишлаб берилди. 28 та илмий-тадқиқот иши ихтиро даражасида бўлди.

М. РАҲИМОВ.
[ЎзТАГ мухбири].

Андижон.

«НАУКА И ЧЕЛОВЕЧЕСТВО»—1976

Ҳар йили чоп этиладиган «Наука и человечество» тўпламининг 1976 йилги навбатдаги томи босилиб чиқди. «Жаҳон илм-фанидаги муҳим нарсалар тўғрисида оммабоп аниқ маълумотлар» шиори остидаги тўпламда энг йирик совет ва чет эллик олимларнинг 20 дан ошиқ мақоласи бор. Бу мақолалар биология ва космонавтика, физика ва медицина, тарих, антропология, астрономия ютуқларига бағишланган.

Анъанага кўра, китоб «Одам» деган бўлим билан очилади. Унда Б. Б. Петровскийнинг ҳозирги замон хирургияси эришган муваффақиятлар тўғрисидаги мақоласи, А. И. Струковнинг бод касалликларига янгича қараш тўғрисидаги мақоласи, Д. С. Лихачевнинг қадимги рус адабиёти соҳасидаги кашфиётлар тўғрисидаги мақоласи бор. Китобхон П. Кэмпбеллнинг (АҚШ) «Космосда қутқарув ишлари» мақоласини, В. И. Морозовнинг «Космик аппаратлар Марсни тадқиқ этяпти. 1973—1974 йиллардаги совет экспедицияси» деган мақоласини эътиборсиз қолдирмайди, албатта.

Тўпламда АҚШ ва ГДР, Англия ва Швеция олимларининг мақолалари ҳам бор.

(ТАСС мухбири).

ХОРАЗМ. Боғот районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Нариманов номли колхоз ҳузурида ташкил этилган «Қалдирғоч» халқ ансамблининг ижодий коллективи Янги йилда меҳнаткашларга катта программадан иборат концерт берди. Бадиий ҳаваскорлар репертуарида классик мақом тароналари, замонавий ашула ва рақслар бор. Суратда: халқ рақсларидан бири ижро этилмоқда.

А. Қодиров фотоси, (ЎзТАГ).

ЗАМИРА. Қурбонова Тошкент Офсет фабрикасининг илғор китоб саралoвчиларидан бири. У ҳар куни 10-15 минг турли китобни жойларга жўнатиш учун ҳозирлайди. Бу ерда икки йилдан бери ишлаётган Замира кундалик топшириқларини ортиғи билан бажариб коллектив ҳурматига сазовор бўлмоқда.

А. Тўраев фотоси.

ТАБИАТ ВА ИНСОН

ПАРРАНДАЛАРГА — МЕҲР-МУҲАББАТ

Нозик пуштиранг қанот чиқарган ва гўё учишга шайланиб тургандек бу қушча кишини ҳайратда қолдиради. Бу — хабаровсклик олим Всеволод Дмитриевич Яхонтов коллекциясининг ифтихори бўлган пуштиранг чайка қушидир. Жаҳондаги ҳайвонот боғларининг ҳаммасида ҳам бу нодир паррандани учрата олмайсиз. Бу қуш узоқ Шарқдагина, кўпдан-кўп кўллар учрайдиган, одам бориши қийин бўлган тундра районларидагина яшайди.

— Маҳаллий аҳоли — ёқутлар қадим замонлардан буён пуштиранг чайканинг кишини ҳайратда қолдирадиган гўзаллигига эътибор беришган, — деб ҳикоя қилади Всеволод Дмитриевич. — Улар бу қушни «Чэкэ», яъни «соҳибжамол» қуш деб аташган. Ўз гўзаллигига маҳлиё бўлган чиройли қизлар чайкага айланиб қолган, деган афсоналар ҳам бор.

Камдан-кам учрайдиган бу қуш яна шуниси билан қизиқарлики, у қишлагани иссиқ жануб томонга эмас, балки муз океанига борадиган ягона паррандадир. Орнитолог ўзининг бой коллекциясини намойиш этар экан, муз давридан аввал яшаган ва сақланиб қолган, Узоқ Шарқдагина учрайдиган нодир қушларни ифтихор билан кўрсатади. Буларнинг орасида гўзал ўрдак ва бошида кўм-кўк тожи бор мандаринка, яшик хакка, оқ лайлак, оёғи игнасимон бойўғли ва бошқалар учрайди.

Олим буларнинг ҳар бири тўғрисида кишини тўлқинлантирадиган ривоятларни айтиб бериши мумкин. Ҳаттоки оддий чумчуқни хонаки паррандa деб айтади. Маълум бўлишича, чумчуқ Амур соҳили тарафига Украина, Белоруссия, Россиянинг марказий районларидан келган кўчманчилар кетидан учиб келган. Олим паррандалар оламини ўрганиш учун Сахалин, Камчатка, Курил оролларининг энг олис жойларида ҳам бўлди.

Яхонтов яқинда Шантар оролларига қилган сафаридан қайтиб келди. У бу ерда экспедиция билан бирга бўлиб, Охота денгизи соҳилларида ин қурган балиқхўр паррандаларнинг ролига бағишланган илмий ишлар учун материаллар тўплаб қайтди. «Бирокан» илмий-қидириш кемасида ғоят мушкул Иони оролига тушганидан кейин энг оғир чўққиларга чиқишга муваффақ бўлди. Бутун орол икки ярим миллионга яқин денгиз паррандасидан иборат улкан қуш бозори экан.

Яхонтов касби жиҳатидан врач, — деб ёзади ТАСС мухбири Н. Лагунова, — лекин у ёшлигиданоқ орнитология билан қизиқади. Табиат тадқиқотчисига медицина соҳасидаги билими табиатнинг оташин ҳимоячиси ва пропагандисти сифатида қўл келиб қолди. Всеволод Дмитриевич орнитологияга доир махсус илмий масалалардан ташқари оммабоп китоблар ҳам ёзмоқда. Унинг «Қанотлилар авлоди», «Паррандалар мамлакати», «Черский сўқмоғидан», «Денгизчи ва буғубоқар одамлар меҳмондорчилигида» деган асарлари жамики жонзотга зўр меҳр-муҳаббат билан суғорилган бўлиб, Узоқ Шарқ табиатининг ажойиб оламини ўқувчиларга яққол кўрсатиб беради.

Хабаровск.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

АХБОРОТ

БАЙРОҚ КЎТАРИЛДИ

Термиз портига қарашли «Ашхобод» теплоходи 1976 йилда биринчи сафарни бошлаб берди. Совет дарёчилари мусобақасининг байроқдори бўлган бу кема Амударёдан Афғонистоннинг Шерхон карвон портига ёқилғи етказиб берди. Ўрта Осиё пароходчилигининг энг кекса дарғаларидан бири Ленин ордени кавалери Жумаомули Бозоров бошчилигидаги бу кема коллективи КПСС XXV съезди очиладиган кунгача планга қўшимча равишда бир неча юз тонна юк ташиб бериш мажбуриятини олди.

ЙЎЛДОШ ПОСЁЛКА

Қарши магистрал каналининг соҳилида, область марказидан сал нарироқда бунёд этилган Қарши йўлдош янги посёлкасида 4000 аҳоли истиқомат қилади. Ана шу аҳолининг ҳаммаси қўриқ ерда барпо этилаётган энг катта комбинат — қурилиш материаллари ва конструкциялари комбинатининг ишчиларидир. Лойиҳага биноан шаҳарчада мактаб, болалар боғчаси, кино, магазинлар, спорт майдончалари, бассейнлар, парк қурилади. Троллейбус линияси йўлдош шаҳарчани шаҳар билан туташтиради.

СИФАТ БЕЛГИСИ

Янгийўл кондитер-ачитқи маҳсулотлари бирлашмасининг «Олмахон» («Белочка») конфетига сифат белгиси берилди. «Маска» ва «А ну-ка отними» конфетлари ҳам ана шундай белгига сазовор бўлди. Корхона каникул кунларида магазинларга ана шу конфетлар солинган 4000 тача чиройлик қутичаларни, шунингдек кўпдан-кўп вафли, шоколад ва бошқа ширинликларни махсус совға қилинадиган қоғоз қутичаларда жўнатмоқда.

ЗАНГОРИ ОЛОВ КЕЛТИРИЛДИ

Жарқўрғон районидаги «Москва» колхози аҳолисининг хонадонларига лалмикор конидан табиий газ олиб келинди. Ёқилғи ўтган беш йилликда қурилган лалмикор — Жарқўрғон газ қувуридан келади. Бу газ қувури район марказини, нефтчилар посёлкаси Кўкайдани ва Қумқўрғон шаҳрини газ билан таъминлайди. Ҳозирги пайтда Сурхондарёда қарийб 60 минг қишлоқ квартираси газ билан таъминланди.

СУНЪИЙ ДЕНГИЗ

«Андижанводстрой» трестига қарашли тўртинчи механизациялаштирилган колоннанинг гидромеханизаторлари Янги йилнинг меҳнат календарини Асака сув омборини қуришга киришишдан бошладилар. Бу сув омборига ҳаммаси бўлиб 10 миллион куб метр оби-ҳаёт сиғади. Янги сунъий денгизга ҳозир ишлаб турган насос станцияси сув етказиб беради. Сунъий денгиз сувга тўлдирилгач, Ленин районида қарийб минг гектар майдонни суғориш имкони туғилади. Қурувчилар ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида 1 миллион куб метрдан кўпроқ ер-тупроқ ишларини бажаришга, узунлиги 800 метр келадиган тупроқ тўғонини қуришга аҳд қилдилар. х

«Совет Ўзбекистони» ва ЎзТАГ мухбирларининг хабарларидан.

ФАН ЯНГИ УФҚЛАР ОЧМОҚДА

ОЛИС ЮЛДУЗЛАР

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг астрономия институти Ўрта Осиё ва Қозоғистондаги энг кекса илмий-тадқиқот муассасаларидан. Унинг ташкил топганига 1973 йилда бир аср тўлди. Кенг оммага астрономия обсерваторияси номи билан яхши таниш бўлган бу илмий даргоҳда бажарилган биринчи астрономик кузатишлар ўтган асрнинг иккинчи ярмида, аниқроғи, 1873 йилнинг 11 сентябрида ўтказилган.

Ер қутбларининг ҳаракатини мунтазам кузатиб бориш астрономия фанининг энг қадимги ва асосий вазифаларидан ҳисобланади. Бундай вазифани халқаро миқёсда бажариш зарурлиги ўтган асрнинг охирларида келишиб олинган эди. Ана шунга мувофиқ дунёдаги бешта халқаро кенглик станцияларидан бири 1919 йилгача Чоржўйда иш олиб борди. Амударёга хос бўлган тошқинлар оқибатида сув йўлларининг тез-тез ўзгариб туриши дарёга яқин жойлашган бу станциянинг ишларини тезда тўхтатиб қўйди. СССРда янги халқаро кенглик станцияси барпо этиш масаласи туғилди. Бундай станцияни Тошкент астрономларининг ташаббусига кўра Ўзбекистон ССР территориясида қуришга қарор қилинди. Унинг учун Қашқадарё областидаги Китоб шаҳри яқинидан жой танланди.

1943 йилда республика Фанлар академияси ташкил этилди. Шу муносабат билан Тошкент астрономия обсерваторияси ўзининг филиали — Улуғбек номидаги Китоб халқаро кенглик станцияси билан бирга академия составига қабул қилинди. Обсерваторияни янги телескоплар ва лабораторияларга зарур асбоб-ускуналар билан жиҳозлаш, юқори малакали илмий кадрларни тайёрлаш кўзда тутилди.

Обсерватория 1957-1959 йилларда Халқаро геофизика йили ва халқаро геофизика ҳамкорлиги йили программаси ишида фаол қатнашди. Шу муносабат билан обсерваторияда бир неча замонавий янги телескоплар ва лаборатория асбоблари ўрнатилди ва ишга туширилди.

1957 йил 4 октябрда Совет Иттифоқида жаҳонда биринчи Ернинг сунъий йўлдошини учирилиши ўзбек астрономларининг ҳам олдига янги илмий вазифаларни қўйди.

Обсерваторияда юлдузлар ҳаракати ва физикасини ўрганиш, Қуёш системасидаги катта планеталарнинг табиий йўлдошларини мунтазам кузатиб бориш, кичик сайёраларнинг аниқ координаталарини белгилаш каби ишлар ҳам яхши йўлга қўйилган. Айниқса физик ҳолати ўзгарувчан юлдузлар фаолиятини текшириш, юлдуз тўдаларининг хусусиятларини ўрганиш ва галактикалар ҳаракатини аниқлашга доир қилинган ишлар диққатга сазовор.

Тошкент астрономия обсерваториясининг Улуғ Ватан уруши йилларидан кейинги илмий-тадқиқот ишлари юқори даражага кўтарилди. Шу сабабли, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Президиумининг махсус қарорига мувофиқ Тошкент астрономия обсерваторияси, астрономия институти номи билан аталадиган бўлди. Ҳозир мазкур институт бешта мустақил бўлим — аниқ вақт, меридиан, астрометрияси, қуёш физикаси, фотографик астрометрия, ўзгарувчан юлдузлар физикаси бўлимларидан иборат бўлиб, юқорида айтилган Улуғбек номидаги Китоб халқаро кенглик станцияси ҳам шу институтга қарайди.

Институтда ишлаётган юқори малакали илмий ходимларнинг сони ва уларнинг астрономия фани ривожига қўшаётган илмий ишлари салмоғи кундан-кунга ошиб бормоқда. Айниқса Коммунистик партиямизнинг XXIV съездидан кейинги беш йил мобайнида бажарилган ишлар алоҳида ўрин тутади.

Астроном кадрларни етиштиришда айниқса Москва, Ленинград, Свердловск каби шаҳарлардаги йирик олимлар яқиндан ёрдам бериб келмоқдалар. Ҳозир институтда иккита фан доктори ва йигирмага яқин фан кандидатлари, бир қатор инженер ва техниклар фаол ишламоқдалар. Улардан беш киши астрономларнинг Халқаро Иттифоқи аъзолари ҳамдир.

Ўзбек астроном олимларнинг ишлари янада унумли бўлиши учун ҳамма шарт-шароитлар мавжуд. Масалан, институт яқинда қуриб ишга туширилган замонавий бинога кўчиб ўтди. Институтнинг махсус кутубхонаси Иттифоқимиздаги энг бой кутубхоналардан бири ҳисобланади. У ўз фондида 30 мингдан ортиқ турли адабиёт ва астрономияга тегишли илмий журналларга эга бўлиб, улардан 2.500 га яқини охирги беш йилликда йиғилгандир. Буларнинг ярмидан кўпи хорижий мамлакатларда чоп этилган. Айни вақтда институт кутубхонаси дунёдаги олтита социалистик ва 40 та капиталистик давлатлардаги 300 дан ортиқ астрономия муассасалари билан мунтазам равишда адабиёт алмаштириб туради.

Ҳозирги замон астрономия фанининг юксалиши, айниқса, астрофизика ҳал этиши зарур бўлган бир мунча масалалар энди асосий телескопларни ва замонавий қурилмаларни катта шаҳарлардан узоқроқда жойлаштиришни тақозо этмоқда. Шу мақсадда, яъни янги жой танлаш мақсадида институт томонидан Ўрта Осиё ва Қозоғистон территорияларида кўп йиллар давомида олиб борилган экспедиция ишлари натижали чиқди. Қашқадарё областининг Китоб шаҳридан юз километр масофада — Майдонак тоғида денгиз сатҳидан 2800 метр баландликда астрономик иқлим кўрсаткичлари (булутсиз кунларнинг кўплиги, ҳавонинг тиниқлиги, шамолнинг ва чанг тўзонларнинг камлиги ва ҳоказо) яхши бўлган жой аниқланди. Ҳозир бу ерда, СССР Фанлар академиясининг ташаббуси билан Ўзбекистон, Қозоғистон ва Тожикистон Фанлар академияларининг бирлашган астрофизика обсерваториясини барпо этиш масаласи муҳокама қилинмоқда. Бундай улкан масала қачон ва қандай ҳал қилинишидан қатъий назар бу ерда институт ходимлари ўзларининг илмий кузатиш ишларини бошлаб юборганлар. Тоғ бағрига ўрнатилган ва ўрнатилаётган телескоплар сони тобора ошиб бормоқда. Танлаб олинган жойнинг кўпгина талабларни яхши қондириши энди Москва, Ленинград, қардош республикалар (Украина, Латвия, Қозоғистон ва бошқа) астрономларининг диққатини ҳам ўзига жалб этиб, ўзаро ҳамкорлик ишларини янада жадаллаштириш масалалари амалга оширилмоқда. Бундан ташқари яқинда Улуғбек номидаги Китоб Халқаро кенглик станциясида иккита янги телескоп ишга туширилди. Улардан бири Германия Демократик республикасидаги машҳур Карл Цейс фирмаси томонидан ясаб юборилган телескоп бўлса, иккинчиси Ленинграддаги СССР Фанлар академиясининг Бош астрономик обсерваториясидан келтирилган улкан қурилмадир. Бу телескоплар коинот сирларини янада чуқурроқ ўрганишга, республикамизда астрономия фанини янада ривожлантиришга қаратилган.

Абдусалом ЛАТИПОВ,
Тошкент астрономия илмий-тадқиқот институти директорининг ўринбосари.

Реклама ВА ЭЪЛОНЛАР

ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ 4 АПРЕЛЬ 1940 ЙИЛДАГИ ФАРМОНИ БИЛАН МАЖБУРИЙ ҲОЛДА ОЛИБ БОРИЛАДИГАН ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕ ҚОНУНИГА АСОСАН

УЗБЕКИСТОН ССР Давлат страхование органлари

ГРАЖДАНЛАРГА ТЕГИШЛИ БУЛГАН ИМОРАТ ВА МОЛЛАРНИ РУЙХАТГА ОЛИШНИ БОШЛАДИЛАР

ҚУЙИДА ТАЪКИДЛАНГАН МОЛЛАРНИ ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕ ОРГАНЛАРИ РУЙХАТГА ОЛАДИ: иморатлар, уй ҳайвонлари, чунончи: 6 ойликдан юқори бўлган шохли ҳайвонлар, 1 ёшдан 18 ёшгача бўлган отлар, 1 ёшдан юқори бўлган қўй, эчки, туя эшак, хачирлар ҳамда 9 ойликдан юқори бўлган чўчқалар шулар жумласига киради.

Мажбурий страхование қилишга тегишли бўлган иморат ва юқорида қайд этилган моллар давлат страхование инспекцияси томонидан кўрсатилган сумма асосида страхование қилинганида, мазкур моллар ва иморатлар эгасига гувоҳнома берилади, шунингдек страхование қилинган сумма асосида тўланадиган пуллар давлат страхование органларининг ҳисобига ўтказилиши шарт.

МАЖБУРИЙ СТРАХОВАНИЕ ҚИЛИНГАНДАН СУНГ, ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕ ОРГАНЛАРИГА ТУЛАНАДИГАН СУММАНИНГ 50 ПРОЦЕНТИ 1976 ЙИЛ 1 МАЙГАЧА, ҚОЛГАН 50 ПРОЦЕНТИ ЭСА 1 СЕНТЯБРГАЧА ТУЛАНИШИ ЛОЗИМ.

Иморат ва молларни мажбурий страхование қилингандан сўнг, Давлат страхование органларига тўланадиган тегишли суммани қишлоқда яшовчи граждaнлар, қишлоқ Советларига шаҳарда истиқомат қилувчилар Давлат банкларига, Давлат омонат кассаларига, ёки Давлат страхование инспекция ходимларига тўлаши мумкин.

ИМОРАТ ВА МОЛЛАРНИ МАЖБУРИЙ СТРАХОВАНИЕ ҚИЛДИРГАН ГРАЖДАНЛАР ТУЛАШИ ЗАРУР БУЛГАН СУММАНИ ДАВЛАТ БАНКИ, ДАВЛАТ ОМОНАТ КАССАЛАРИГА ПОЧТА ОРҚАЛИ ЮБОРИШ ҲАМ МУМКИН.

СТРАХОВАНИЕ ГУВОҲНОМАСИДА КУРСАТИЛГАН ТУЛАНИШИ МАЖБУРИЙ БУЛГАН СУММА БАШАРТИ КУРСАТИЛГАН МУДДАТДА ТУЛАНМАСА, КЕЧИККАН ҲАР БИР КУН УЧУН 0,1 ПРОЦЕНТ УСТАМА ҚУШИБ ОЛИНАДИ.

ГРАЖДАНЛАР! МАЖБУРИЙ СТРАХОВАНИЕ СУММАЛАРИНИ ЎЗ ВАҚТИДА ТУЛАШГА ЭЪТИБОР БЕРИНГИЗ!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕ БОШ БОШҚАРМАСИ.

Телевидение

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Мультфильм. 18.20 — «Иқбол» программаси. 18.40 — «Ахборот». 18.55 — Концерт. 19.15 — «Миллионлар ленинча университети» (Москва). 19.45 — «Ахборот». 20.00 — «Съезддан — съездгача. Совет Латвияси». 22.00 — «Вақт». 22.30 — Хоккей: «Чикаго Блэк Хоукс» — «Крылья Советов». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Қўғирчоқ театри. 12.30 — «Мовий осмон теграсида» (телефильм). 17.55 — МОСКВА. 20.00 — ТОШКЕНТ. 21.30 — Концерт. 22.00 — Ҳужжатли фильмлар экрани. 22.30 — «Кўл бўйида» (бадиий фильм, 1-серия). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.55 — ТОШКЕНТ. 19.00 — Болалар учун фильмлар. 19.30 — Ўқув кўрсатуви. 20.00 — Янгиликлар. 20.15 — Фильм-концерт. 21.30 — Телевизион бадиий фильм.

Театр

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 8/I да Аяжонларим (12.00), Қароқчилар (19.30). 9/I да Аяжонларим (12.00), Уйланиш (19.30). 10/I да Мен Чилига ишонаман (12.00), Кўрмайин босдим тиконни (19.00).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 8/I да Хонума хоним (12.00), Олифта (19.30), 9/I да Олифта (12.00), Тошболта ошиқ (19.00), 10/I да Жон қизлар (12.00), Нурхон (19.30).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 8/I да Номзодлар (11.00, 15.00), 9/I да Ташвишланманг онажон (11.00, 15.00), 10/Iда Оқар сувлар (11.00, 15.00).

Кино

Амрапали — НАВОИЙ номли, «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «НУКУС», «ЧАЙКА», «ҚОЗОҒИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «МОСКВА», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ишлар бошқармасининг партия ва касаба союз ташкилотлари Ўзбекистон КП Марказий Комитети аппаратининг масъул ходими В. Ф. Бойкога отаси

Федор Семёнович БОЙКОнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдирадилар.

СССР Давлат банкининг Ўзбекистон республика конторасиси ва СССР Давлат меҳнат омонат кассаларининг Ўзбекистон республика бошқармаси коллективлари Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, СССР Давлат банкининг Ўзбекистон республика конторасиси бошқарувчиси

Ҳафиз ҒОФУРОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон ССР Социал таъминот министрлиги республика миқёсидаги шахсий пенсионер, 1931 йилдан буён КПСС аъзоси

Назиржон ИСМОИЛОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оиласига таъзия изҳор этади.

СПОРТ

ЧАНҒИ УЧИШ. Республикамиз чанғичилари мавсумни яхши бошлашди. Спортчиларимиз Ўрта Осиё кубоги учун ўтказилаётган кўп босқичли мусобақада дастлабки ютуқни қўлга киритишди. Душанба яқинидаги момиқ қор қоплаган қиялик бўйлаб чанғи учиш бахсининг биринчи босқичида республика терма командаси ғолиблик қилди. Совриндорлик учун курашни яна давом эттириш имкониятига эга бўлишда чанғичилардан динамочи А. Бугаев ва Г. Болгова, Ш. Сафаров, («Меҳнат резервлари») ва бошқалар муносиб ҳисса қўшишди.

БОКС. Каунасда касаба союзлар спорт ташкилотларининг олимпиадага тайёргарлик таянч пунктлари боксчилари ўртасида Бутуниттифоқ биринчи мусобақаси бўлиб ўтди. Чарм қўлқоп усталари бахсида 21 командадан юздан ортиқ вакил иштирок этди. Мусобақада команда ҳисобида «Жальгрес» коллективи ғолиблик қилди. Қолган икки фахрли ўринни Донецкнинг «Спартак» ҳамда «Авангард» командалари эгаллади. Шахсий ҳисобда эса вазнларига кўра 11 боксчининг қўли баланд кўтарилди. Фахрий супанинг юқорисига кўтарилганлар орасида тошкентлик спартакчи Г. Муллаев ҳам бор.

ШАХМАТ. Гастингс шаҳрида давом этаётган халқаро турнирнинг еттинчи баҳсида мусобақа пешқадами В. Ульман (ГДР) В. Корчной билан учрашди ва томонлар очколарни баҳам кўришга рози бўлишди. Ҳозирча В. Ульман 5,5 очко билан олдинда бормоқда. Д. Бронштейн ундан ярим очкога орқада турибди. Тўрт яримтадан очко тўплашган В. Горт (ЧССР) билан В. Корчной учинчи ўринни эгаллашган.

ҚЎЛ ТЎПИ. Андижонда мамлакат зонал биринчилиги давом этмоқда. Қизлар бахсида Ўрта Осиё республикалари ҳамда Қозоғистон ва Озарбайжон командалари куч синашяпти. Дастлабки учрашувлардаги ҳисоблар қуйидагича бўлди: Озарбайжон — Туркманистон — 23:6, Қозоғистон — Қирғизистон — 20:15, Ўзбекистон — Тожикистон — 16:5.

САМАРҚАНД. Бу ердаги чинни заводининг тўрт хил маҳсулотига давлат Сифат белгиси берилди. Улар орасида ўзбек миллий идишларининг турли хилларини учратиш мумкин. Суратда: рассом Э. Жамилова.

Р. Ғафуров фотоси, (ТАСС).

ИЗЛАНИШ ВА КАШФИЁТЛАР

ЭЛЕКТРОН «ТЕХНОЛОГ»

Белоруссия ССР Фанлар академияси электроника институтининг ходимлари ясаган асбоб — лавсан ип, магнитофон плёнкаси ва полимер моддалардан ишланадиган бошқа буюмларнинг сифатини оширишга имкон беради. Асбоб полимер моддаларнинг технологик жараёнларга аниқ риоя этиш учун зарур бўлган юмшаш температурасини градуснинг юздан бир неча улишигача аниқликда қайд эта олади.

Одатда температура корхоналарда кўп вақт талаб қилувчи мураккаб йўллар билан аниқланади. Эндиликда бу иш соддалашди. Асбоб полимер ушоқларининг қизишини бамайни кузатиб туради, қайд этиш блоки эса унинг юмшаган пайтини автомат тарзда қайд этади.

Бу янгилик Могилев синтетик тола комбинатида ва Қозон химия заводида жорий этилди. Шу корхоналарда маҳсулот сифатини яхшилаш ҳисобига эришилган йиллик иқтисодий самара неча ўн минг сўмга борди.

ҚАДИМГИ УЗИЛИШ СИРЛАРИ

Ер пўстлоғининг Қозоғистон территориясида пайқалган Чу-Или узилиш кўлами катта бўлиб чиқди. Республика Фанлар академияси олимлари ўтказган кейинги тадқиқотлардан маълум бўлишича, планета танасидаги шу улкан «Чандиқ» Тянь-Шаннинг шимолий этакларидан Сарисув сойигача 800 километр чўзилган. Унинг чуқурлиги 50 километрдан ошади.

Турли фойдали қазилма, шу жумладан рангли металл конлари шу узилишда жойлашганлиги аниқланди. Баъзи руда конларининг борлиги қадим замонларда ҳам маълум бўлган. Олмаоталик олимлар бу ерда бронза даврига таалуқли бир неча кон йўлларини топганлар.

Тадқиқотчилар узилиш зонасида топган тоғ жинсларининг ёши миллиард йилдан ошади. Уларнинг топилмалари Қозоғистон территориясида ер бағрининг биологик тарихини ўрганишда муҳим аҳамиятга эга. Олинган натижалар катта бир регионда янги фойдали қазилма конлари излашни янада асосли равишда планлаштиришга ёрдам беради.

(ТАСС).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000 ГСП Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР
Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.
Р. 02115. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Б. — 5.